Влада – Радам !

Голос України

Газета Верховної Ради України ◆ № 48 (548) ◆ Вівторок, 16 березня 1993 года ◆ Ціна 15 крб.

Глави урядів країн СНД знаходять спільну мову

Одностайність у розв'язанні економічних проблем співробітництва продемонстрували учасники засідання Ради глав урядів країн СНД, яке відбулось 12 березня у Москві. Вони швидко і чітко розглянули 17 питань, включених у порядок денний. Тим самим було ще раз підтверджено правило успіху співробітництва між країнами Співдружності: економіка повинна йти попереду політики. Не випадково учасники засідання без особливих застережень поставили підписи під угодами про заходи щодо охорони промислової власності, про погодження антимонопольної політики, про спільні заходи щодо боротьби з організованою злочинністю та іншими документами.

Урядова делегація України на чолі з Прем'єр-міністром Леонідом Кучмою, як відомо, через погані погодні умови прибула на засідання із запізненням. Однак вона активно включилась у процес роботи і підписала переважну кількість винесених на розгляд сторін пропозицій.

Глави урядів дали високу оцінку нараді в Сургуті по нафтогазовому комплексу. Вирішено провести подібну нараду з питань сільського господарства 28—29 березня в Акмолинську на рівні міністрів і голів комітетів країн СНД і республік колишнього Союзу. Прозвучали пропозиції організувати такі заходи і з питань промисловості, енергетики, металургії.

За підсумками засідання відбулася прес-конференція.

Наступне засідання Ради глав урядів СНД намічено провести 30 квітня поточного року в Єревані.

Під час перебування у Москві Леонід Кучма мав розмови з Прем'єр-міністром Російської Федерації Віктором Черномирдіним, іншими офіційними особами. Досягнуто домовленості про зустріч на наступному тижні делегацій України і Росії, де вони розглянуть конкретні питання поставок нафти і газу в Україну, розподілу боргів і активів колишнього СРСР.

Зустріч з Президентом України

Як повідомила прес-служба Президента України, 12 березня відбулася зустріч Л. М. Кравчука з головою Севастопольської міської Ради народних депутатів В. М. Семеновим.

Президент України підтримав пропозицію про включення представників Севастопольської міської Ради і міської держадміністрації до складу робочої групи по підготовці проекту Закону України «Про статус спеціальної економічної зони «Севастополь», який розробляється відповідно до розпорядження Президента Кабінетом Міністрів України. Президент із розумінням поставився до порушеного питання про передачу в комунальну власність міста об'єктів соцкультпобуту, що належать нині міністерствам і відомствам. Були обговорені проблеми організації діяльності місцевої влади в Севастополі, ряд інших важливих аспектів життєдіяльності міста.

За підсумками розмови Президент України дав конкретні доручення відповідним державним органам.

УСІ НА БОРОТЬБУ З ДОЛАРОМ

Питання державного бюджету, індикативного плану та дій самого уряду у 1993 році стали предметом учорашньої прес-конференції, яку провели перший віце-прем'єр-міністр України Ігор Юхновський та міністр фінансів Григорій П'ятаченко.

Програма виходу з кризи передбачає стабілізацію фінансової системи, нормалізацію торгівлі, податкової системи та реалізацію індикативного плану розвитку галузей народного господарства.

Запорукою успіху програми, на думку Ігоря Юхновського, стане приведення у відповідність реального та ринкового курсу долара до українського карбованця. За підрахунками уряду, він має становити 400 до 1 (за основу розрахунків узято вартість нашого продовольчого кошика у співставленні до такого ж кошика громадянина розвинутої капіталістичної держави). Коли цього показника буде досягнуто, уряд має на меті підняти ціни і зарплати на рівень світових. Реалізації завдання сприятиме введення мита на вивезення товарів окремими особами, модернізація виробництва усіх галузей народного господарства, жорсткий контроль за торгівлею і введення спеціалізованих воєнізованих служб — митної варти та торгової інспекції.

У партіях і рухах

«НОВА УКРАЇНА» ВИЗНАЧАЄТЬСЯ В СТІЛ?

У політиці агонія не завжди закінчується летально, а інколи перетворюється у перманентне захворювання, яке можна за певних умов і вилікувати. Коли, по-перше, вдасться знайти потрібні ліки, по-друге, буде створено відповідне середовище навколо «хворого» або ним самим, або кимось іншим, до кого можна вчасно присусідитися. Найліпше, як на мене, це засвідчив II з'їзд об'єднання «Нова Україна», що відбувся 13—14 березня в Києві і шукав «ліки».

«НУ» не померла, але агонізувала до з'їзду і продовжує це робити сьогодні, бо приблизно так само почувається сьогодні головна мета діяльності новоукраїнців — ринкове реформування української економіки: ні живе, ні мертве. Саме заради економічних реформ на початку минулого року об'єдналися політики і підприємці ліберально-демократичного і соціально-демократичного спрямування і проголосили, що, не вдаючись до надмірних політичних заходів, пробують керуватися в своїй діяльності компромісами і таким чином домагаються поставлених цілей.

(Закінчення на 3-й стор.).

Читайте в номері

ПРИВАТИЗАЦІЯ ЖИТЛА:

6 КОМУ ЦЕ ВИГІДНО?

Люди на фото на це шекспірівське запитання вже відповіли однозначно: бути. Недаремно ж вони годинами простоюють у черзі в міському інвентаризаційному бюро. Хочеться, ой як хочеться всім нам скоріше стати власниками. А які за цим криються наслідки? А як правильно це робити? На ці та інші запитання ви одержите відповідь, прочитавши матеріали, вміщені на сторінці .

Фото Олександра КЛИМЕНКА.

В наступному випуску

Закон України

Про внесення змін і доповнень до деяких законодавчих актів України у зв'язку з прийняттям законів «Про всеукраїнський та місцеві референдуми» і «Про вибори Президента Української РСР».

ПРАЗЬКИЙ ТРІУМФ ОКСАНИ

У столиці Чехії завершився черговий чемпіонат світу з фігурного катання. Нову славну сторінку в історії спорту молодої України написала 16-річна дніпропетровська фігуристка Оксана Баюл, яка нині тренується в Одесі у Галини Змієвської. Юна українська леді стала чемпіонкою світу. Після європейського «срібла» у Хельсінкі, продемонструвавши високий клас у Празі, Оксанка виборола світове «золото», прославивши і себе, і свою країну.

Конфлікт

НЕ ДАЮТЬ ЇСТИ І НЕ ХОЧУТЬ, ЩОБ МИ САМІ ПРО ЦЕ ДБАЛИ

Протягом трьох годин вулиця Сумська у Харкові блокувалася натовпом пенсіонерів, інвалідів, інших знедолених городян.

Як пояснив ситуацію депутат обласної Ради і заступник голови комісії по земельній реформі М. Чухлєбов, це реакція на рішення Харківської районної селищної Ради відібрати у людей маленькі клаптики землі, які два роки тому надавалися у тимчасове користування. Саме на цих клаптиках більшість сімей густозаселеного району Салтовка вирощують для себе городину. До людей від місцевої влади ніхто не вийшов, що тільки породило нові чутки — про забудову дачами цієї ділянки. А проте, земля людям передавалася (і це підтвердила міська та обласна влади) строком на п'ять років. Як не поверни, а відсутність правових норм у земельних відносинах породжують і породжуватимуть подібні ексцеси, коли районній владі указ — не указ.

БІБЛІОТЕКИ І ДЕРЖАВА

У Президії Верховної Ради України відбулася нарада бібліотечних працівників республіки, на якій розглянуто широке коло питань щодо сучасного стану та поліпшення бібліотечної справи в Україні.

Відбувся змістовний обмін думками про подальший розвиток бібліотечної системи, центральним органом якої могла б стати Державна бібліотека України — головний науково-методичний, дослідницький і координаційний центр для бібліотек різних систем та відомств.

Гостро ставилося питання про зміцнення матеріальної бази бібліотечних закладів, недопустимість їх скорочення та передачі приміщень під інші потреби. Необхідно використовувати нові інформаційні технології на базі сучасної техніки.

Значну увагу було приділено питанню створення Національної, Парламентської і Юридичної бібліотек. Розглянуто запропоновані щодо цього програми.

Нарадою підтримана думка про утворення міжвідомчої комісії, яка б розробила концепцію розвитку бібліотечної справи в республіці. До її складу вважають ввійти народні депутати, наукові працівники, фахівці.

В обговоренні питань взяли участь голова постійної Комісії Верховної Ради України з питань культури та духовного відродження Л. Танюк, народний депутат України С. Головатий, міністр культури України І. Дзюба, бібліотечні працівники.

Вів нараду і виступив перед її учасниками перший заступник Голови Верховної Ради України В. Дурдинець.

* * *

Учора почалося заняття чергового потоку слухачів у Центрі підвищення кваліфікації кадрів Інституту державного управління і самоврядування при Кабінеті Міністрів України. Нових знань з проблем державного будівництва і управління набувають перші заступники глав обласних, Київської і Севастопольської міських, районних у містах Києві та Севастополі державних адміністрацій.

З доповіддю про діяльність Верховної Ради України на сучасному етапі виступив заступник Голови Верховної Ради України Володимир Борисович Гриньов.

Валентина Єщенко — народний депутат України від Вишгородського виборчого округу № 217 Київської області, лікар за фахом. Чотири місяці тому була обрана головою постійної Комісії Верховної Ради у справах жінок, охорони сім'ї, материнства і дитинства. На запитання, як їй працюється на новій високій державній посаді, каже:

Актуальне інтерв'ю

ЖІНКАМ І ДІТЯМ

ПОТРІБНО БІЛЬШЕ УВАГИ З БОКУ ВЕРХОВНОЇ РАДИ І УРЯДУ

— Очоливши Комісію, відразу поринула в роботу — готували до другого читання законопроект «Про державну допомогу сім'ям з дітьми». Запропонували збільшити одноразову допомогу жінкам у разі народження дитини, сплати на дітей, які перебувають під опікою, а також на догляд за хворою дитиною протягом 14 днів. Вважаю, що схвалений Верховною Радою України за пропонований нами Закон за умов нинішньої складної економічної ситуації дещо зміцнить сімейний бюджет багатодітних родин.

На жаль, дуже незначна нині допомога держави молодим сім'ям, яких серед малозабезпечених — майже третина. Останнім часом уряд навіть вишукує різні причини, щоб передбачувані на це чинним законодавством певні кошти звести нанівець. Можна зрозуміти, що знайти на підтримку молодих сімей 466 мільярдів карбованців за умов дефіциту бюджету надзвичайно важко. Але ж проблему розв'язувати треба!

Особливо критичний нині стан дитячого харчування. Терміново потрібна валюта, щоб закупити імпортне устаткування для вже збудованих в Україні підприємств, що мають виробляти дитячі продукти. Над цим працює і наша Комісія, може, навіть беручи на себе не властиві їй функції. Адже можна багато говорити про політику, але якщо найближчим часом не вжити конкретних заходів, то дочекаємося вимирання людей. Мені боляче, що Верховна Рада витрачає багато часу на безплідні балачки, політичні пристрасті — все це нічого не варте. Адже можемо втратити головне — не зуміємо зберегти свій народ!

Вболіваю, чи зможемо затвердити законодавчу базу щодо захисту прав сім'ї і дітей, чи відповідатиме вимогам сьогодення Кодекс про сім'ю і шлюб України в новій редакції, який нині опрацьовуємо і маємо внести на розгляд Верховної Ради. Важливим, як на мене, є реалізація прийнятої урядом в 1992 році програми «Державна політика щодо поліпшення становища жінок, охорони материнства і дитинства», програми «Планування сім'ї», яку тепер ми опрацьовуємо. Остання сприяла б забезпеченню в Україні не лише відтворення населення, а й дала б можливість мати здорове майбутнє покоління.

Гострими, на мій погляд, є нині проблеми подружнього безпліддя, можливості профілактики цієї недуги. Потрібна спеціальна освітня робота в цій справі — від дитсадка до зрілого віку. Мене непокоїть, що все це в наш час економічної кризи може бути відкинуте на задній план, а це — велика втрата для майбутнього нації і всього народу України.

— Валентино Миколаївно, крім роботи в постійній Комісії, вам належить працювати ще й у своєму виборчому окрузі, виконувати накази виборців... Як тут справи?

— Нелегко. Мене насамперед хвилює доля людей, які живуть у зоні відселення внаслідок чорнобильської катастрофи. А це — всі села виборчого округу. Уявіть собі, їх не газифікують, люди користуються радіоактивним паливом... А ще болючіше — не забезпечують якісним харчуванням дітей у школах, хоча серед них 80 відсотків — хворі.

Складна проблема і з транспортом. Багато мешканців навколишніх сіл працюють у Києві. За умов дефіциту пального вони опинилися в дуже складному становищі. Може, було б доцільно з'єднати ці приміські села тролейбусним сполученням?

— Останнім часом серед окремих політиків, у тому числі й від мікрофонів Верховної Ради, можна почути твердження, мовляв, куховаркам нічого лізти в державні справи, тим більше ще й керувати... Яка ваша думка?

— Я теж переконана, що державні справи мають робити фахівці. Біда в тому, що маємо їх мало, та ще й декому з них стоять на заваді політичні амбіції. Якщо ж мається на увазі «куховарка» просто як жінка, то я вищезгаданих тверджень не тільки не сприймаю, а й переконана в зворотному. Розумні чоловіки, напевне, у Великобританії, бо вчасно помітили здібності Маргарет Тетчер і доручали їй довгий час керувати державою. Сьогодні поляки вже бачать реальний поступ уряду Ганни Сухоцької. Силу і розум жінок, здається, високо цінує і новий Президент США. Адже віддав їм кілька високих державних посад. Ми ж поки що здебільшого прив'язали наших жінок до каструль і господарських сумок, загнали їх у черги біля крамниць. Які вже тут державні справи! Проте вірю, що це не назавжди. Підставою думати саме так є спілкування з жіночими громадськими організаціями, численні звернення і листи жінок до Верховної Ради, зокрема, до нашої Комісії. В них — розмаїття жіночої щирості, господарської кмітливості, державної мудрості.

Інтерв'ю вів Володимир ЧЕРКАС.

ПОТРІБНЕ ЧІТКЕ ВИКОНАННЯ ЗАКОНОДАВЧИХ АКТІВ

У засобах масової інформації протягом певного часу дискутується доцільність рішення про негайне об'єднання Військово - Повітряних Сил та Військ протиповітряної оборони України. І кожен по-своєму розставляє крапки над «і». Це добре. Але при цьому ніхому не дозволено діяти всупереч чинному законодавству.

Якщо звернутися до Закону «Про оборону України», то згідно зі статтею 4 законодавче регулювання питань сфери оборони та військового будівництва здійснюється **винятково Верховною Радою України**, а загальну структуру та чисельний склад Збройних Сил затверджує вона ж.

У статті 5 цього Закону визначено, що Президент України як Головнокомандуючий Збройними Силами України подає на затвердження Верховній Раді України пропозиції щодо загальної структури Збройних Сил України.

У статті 4 Закону «Про Збройні Сили України» говориться: «Збройні Сили України складаються з таких видів: сухопутні війська (війська наземної оборони); військово - повітряні сили (війська оборони повітряного простору); військово-морські сили».

При цьому слід мати на увазі, що цією статтею визначено лише основні їх види (макроструктуру). А елементами структури Збройних Сил є не тільки їх основні види, а й роди військ, армії, флоти, військові округи тощо. Саме тому після визначення основних видів Збройних Сил України в цій же статті записано, що **«структура Збройних Сил України, їх чисельність, озброєння, економічне, фінансове та матеріально - технічне забезпечення затверджуються Верховною Радою України за поданням Президента України».**

Які ж розбіжності і суперечності мають місце в даному разі?

11 грудня 1992 року Кабінет міністрів України подав на розгляд Верховній Раді України проект Закону України «Про внесення змін до статті 4 Закону України «Про Збройні Сили України», яким передбачено встановлене Законом найменування виду Збройних Сил України — військово-повітряні сили (війська оборони повітряного простору) визначити **як військово-повітряні сили (Війська повітряної оборони).**

Далі. У поданих Президентом України 25 грудня 1992 року Голові Верховної Ради України пропозиціях і проекті Постанови Верховної Ради «Про структуру, чисельність, озброєння Збройних Сил України, їх економічне, фінансове і матеріально - технічне забезпечення» цей вид Збройних Сил України визначено як Військово - Повітряні Сили (війська повітряної оборони). Тобто збігається з тим, що запропонував уряд.

Проте, не дочекавшись рішення Верховної Ради щодо цих проектів документів, Президент України Указом від 28 січня 1993 року «Про Військово-Повітряні Сили України» вирішив на базі Військово-Повітряних Сил та Військ протиповітряної оборони сформувати єдиний вид Збройних Сил України — Військово-Повітряні Сили України (війська оборони повітряного простору). Щодо назви новоствореного виду Збройних Сил, то вона відповідає статті 4 Закону «Про Збройні Сили України». Але ж тоді постає питання: навіщо було урядові, Президентові подавати до Верховної Ради зміни?

Крім того, згаданий Указ Президента України йде врозріз із нормами статті 4 Закону «Про оборону України», якою законодавче регулювання питань сфери оборони та військового будівництва віднесено **винятково до компетенції Верховної Ради України**, а також статті 5 зазначеного Закону, згідно з якою Президент України як Головнокомандуючий Збройними Силами України **подає** на затвердження Верховній Раді України пропозиції щодо **загальної структури Збройних Сил України.**

Отже, необхідно ще раз підкреслити, Указом Президента України **сформовано** вид військ, який хоча й відповідає за назвою змістові статті 4 Закону України «Про Збройні Сили України», саме його **сформування** не належить до компетенції виконавчої влади, оскільки це могла зробити лише Верховна Рада України за поданням Президента України та за висновком відповідної парламентської комісії.

До речі, готували й завізували ці проекти документів і Указ Президента одні й ті ж самі люди від виконавчої влади (в тому числі й від Міністерства оборони).

Нарешті, затвердженню Верховною Радою України загальної структури та чисельного складу Збройних Сил України має передувати прийняття Воєнної доктрини України. Постановою Верховної Ради України від 28 жовтня 1992 року доручено Кабінетові міністрів України разом з Комісією Верховної Ради України з питань оборони і державної безпеки доопрацювати проект Воєнної доктрини України з урахуванням пропозицій і зауважень, висловлених народними депутатами України під час обговорення, і, погодивши зазначений проект з Президентом України, внести на розгляд Верховній Раді України. Щодо Комісії Верховної Ради, то всі пропозиції і зауваження опрацьовані, а щодо уряду, то, на жаль, з цією роботою зволікають.

З тим щоб ліквідувати розбіжності, про які йшла мова, і не допускати їх у майбутньому, в першого заступника Голови Верховної Ради України В. В. Дурдинця було проведено нараду за участю членів Комісії з питань оборони і державної безпеки, працівників Секретаріату Верховної Ради, представників Адміністрації Президента й Кабінету міністрів України, де було запропоновано:

Кабінету міністрів України відкликати поданий Верховній Раді України проект Закону «Про внесення змін до статті 4 Закону України «Про Збройні Сили України»;

рекомендувати Президенту України відкликати внесений проект Постанови Верховної Ради України «Про структуру, чисельність, озброєння Збройних Сил України, їх економічне, фінансове і матеріально-технічне забезпечення» та зупинити дію Указів Президента «Про Військово-Повітряні Сили України» і «Про Командуючого Військово-Повітряними Силами України»;

запропонувати Комісії Верховної Ради України з питань оборони і державної безпеки переглянути своє рішення і відкликати поданий проект Постанови Верховної Ради України з цього приводу;

створити робочу групу у складі членів Комісії Верховної Ради України з питань оборони і державної безпеки, працівників Секретаріату Верховної Ради, апарату Кабінету міністрів України і Адміністрації Президента України для підготовки узгоджених проектів законодавчих актів замість відкликаних;

доручити Кабінету міністрів України разом з Комісією Верховної Ради України з питань оборони і державної безпеки прискорити доопрацювання і подання на розгляд Верховній Раді України проекту Воєнної доктрини України.

Цими днями Президент України Л. М. Кравчук особисто розглянув ці пропозиції, погодився з ними і дав доручення відповідним структурам виконавчої влади підготувати необхідні документи й подати їх на розгляд Верховній Раді України.

Валентин ЛЕМІШ, голова Комісії Верховної Ради України з питань оборони і державної безпеки.

Закон України

Про визнання такими, що втратили чинність, деяких законодавчих актів України у зв'язку з прийняттям Основ законодавства України про культуру

У зв'язку з прийняттям Основ законодавства України про культуру Верховна Рада України постановляє:

Визнати такими, що втратили чинність:

1. Постанову ВУЦВК і РНК УСРР від 8 червня 1927 року «Про пільги державним оперовим театрам» (ЗУ УСРР, 1927 р., № 25, ст. 129).
2. Постанову ВУЦВК і РНК УСРР від 15 березня 1930 року «Про пільги державній капелі «Думка» (ЗЗ УСРР, 1930 р., № 8, ст. 88).
3. Постанову ВУЦВК від 20 червня 1932 року «Про Всеукраїнський центральний музей революції» (ЗЗ УСРР, 1932 р., № 17—18, ст. 124);
4. Пункт 7 розділу «У галузі культурно-соціального будівництва» постанови 5 сесії ВУЦВК XII скликання від 12 лютого 1933 року «Про затвердження постанов, ухвалених у період між 3 і 5 сесіями ВУЦВК, що їх, на підставі арт. 35 Конституції УСРР, має затвердити сесія ВУЦВК» (ЗЗ УСРР, 1933 р., № 12, ст. 143).
5. Постанову Верховної Ради УРСР від 29 червня 1960 року «Про стан і заходи по дальшому поліпшенню культурно-освітньої роботи серед трудящих Української РСР» (Відомості Верховної Ради УРСР, 1960 р., № 23, ст. 174).
6. Постанову Верховної Ради УРСР від 12 квітня 1967 року «Про роботу культурно-освітніх закладів Української РСР по підготовці до 50-річчя Великої Жовтневої соціалістичної революції» (Відомості Верховної Ради УРСР, 1967 р., № 15, ст. 117).

Президент України
Л. КРАВЧУК

м. Київ
3 березня 1993 року

Точка зору

Підтримуємо, але тільки морально

Офіційної реакції на події VIII з'їзду народних депутатів Росії з боку вищих керівників навряд чи варто чекати, бо будь-які політичні події в Росії розцінюються як суто внутрішні російські справи, до яких Україна не має ніякого відношення. У всякому разі, напередодні Президент Л. Кравчук і Голова Верховної Ради України І. Плющ заявили, що максимально позиція України може проявитися тільки в моральній підтримці дій російської виконавчої влади як демократичнішої в порівнянні з російським парламентом.

Ось думки провідних українських політиків на момент закінчення VIII з'їзду народних депутатів Росії про події в Росії і про можливий розвиток українсько-російських відносин.

Віктор ПИНЗЕНИК, віце-прем'єр з питань економічної реформи, міністр економіки, народний депутат України:

— Події в Росії складні і небезпечні для України. Якщо в Росії не буде політичної стабільності, то не можна говорити, що ми досягнемо успіхів у стабільності економічній. Я хочу підкреслити, що саме в цьому разі політичні моменти впливають на наші взаємовідносини. Ми досягаємо домовленостей, підписуємо угоди, а вони не діють. Ми зі свого боку, приміром, виконали зобов'язання про взаємний залік боргів, а минуло два місяці — Росія не виконує, вже два місяці, як не підписується постанова про проведення взаємного заліку платежів і боргів та усунення того фінансового тромбу, який існує між нами.

Володимир ГРИНЬОВ, заступник Голови Верховної Ради України:

— На жаль, те, що відбувається в Росії, мені не може подобатись. Це, на мій погляд, певний реванш консервативних сил, якого мені дуже не хотілося б. Я вважаю так: стабільність ситуації в Росії — це запорука того, що і в Україні все відбуватиметься нормально. Україні необхідно зробити все (як це, приміром, робить Америка), щоб якось висловити свою позицію щодо подій у Росії, підтримати демократичні сили в Росії. Ми, на жаль, займаємо позицію неучасті. Щодо Росії така позиція не може бути успішною. Ми повинні активно співробітничати з Росією і розуміти, що в разі перемоги там консервативних сил нам буде дуже важко будувати що-небудь демократичне на Україні. Ми дуже зв'язані, це історичний момент, і нам слід підтримувати демократичний рух і в Росії, і на Україні.

Звичайно, така підтримка може скидатись на втручання у внутрішні справи Росії, але все ж підтримати Президента Росії у складний для нього момент необхідно. Це глава держави, а з ним у Росії роблять щось незрозуміле, і це небезпечно. Будь-який удар по ринкових перетвореннях Росії з коефіцієнтним збільшенням позначається на Україні. Я переконаний, що успіх реформ в Україні визначається успіхом реформ у Росії. Я не хотів би, щоб Єльцин програв.

Олександр ЄМЕЦЬ, радник Президента України з політико-правових питань, народний депутат України:

— Конфлікт властей у Росії — це тільки зовнішня оболонка, справжній же конфлікт — між реформаторськими і консервативними силами. Є ще одна лінія. Серед російських консерваторів переважають сили, які стоять на реваншистських позиціях щодо СРСР і щодо незалежності України. Це зовсім не означає, що у реформаторському стані Росії теж не існують такі сили, однак серед реформаторів питома вага реваншистів мала. Тому, враховуючи, що ми живемо в суверенних державах, Україні бажано хоча б духовно підтримати реформаторські сили в Росії. Є все-таки надія, що з ними ми зможемо мирним шляхом вирішити двосторонні суперечливі й конфліктні проблеми. Я не думаю, що з боку офіційних кіл України може бути яка-небудь заява на підтримку виконавчої влади Росії, бо це може межувати з втручанням у внутрішні справи. Однак у виступах багатьох наших політиків, в тому числі і Президента, було визначено позицію з цього питання: Єльцин і його політика — це поки що з тих варіантів, котрі є в політичному спектрі Росії, найвиваженіший і він враховує реальну ситуацію. Крім того, з боку Президента Росії та виконавчої влади не було конфліктних заяв у бік України, найбільше таких кроків виходило від органів законодавчої влади Росії.

Ради сьогодні і завтра

Блукають депутати. А з ними?..

Сьогодні при створенні правової держави дуже важливо чітко і ясно визначитися й закріпити законодавчо систему структури влади знизу доверху. За останні п'ять років у цій справі спостерігається постійний рух, який має, здебільшого, досить хаотичний характер. Причому, в колишньому Союзі та й нині в нашій державі це насамперед пов'язано зі зміною політичного клімату. Прихід тієї чи іншої політичної сили або навіть одного політика призводить до нових коливань у структурі влади. Створюється враження, що наші законодавці — депутати Верховної Ради — блукають у лабіринті, абсолютно не бачачи ні дня сьогоднішнього, ні перспектив розвитку держави.

Багато законів, прийнятих Верховною Радою, досить далекі від реального стану справ. Особливо це характеризує закони, які визначають повноваження і функції місцевих Рад, розташованих у сільській місцевості. Гадаю, зміни тут просто необхідні. Неправильним, на мій погляд, є ті положення закону, де поставлено знак рівності між районною Радою в місті і районною Радою, яка об'єднує сільські населені пункти. У цих Рад зовсім різні завдання, неоднакові можливості вирішення завдань, і тому статті закону повинні розділяти ці Ради. Правильним, на мій погляд, буде повернення у сільських районах до виконкомів, до голів районних Рад, котрі б одночасно були і головами виконкомів. Будь-яке теоретичне заперечення проти такого підходу спростовується практикою, самим життям.

Необхідно розглянути всі положення, пов'язані з постійними комісіями районної Ради, скоротивши їх кількість і надавши їм у вирішенні окремих питань вирішальний (а не рекомендаційний) голос. Адже ні для кого не секрет, що слабкість діяльності комісій багато в чому пов'язана з їх беззубістю, закладеною вже в самому законодавстві.

Говорячи про районну Раду, не можна забувати про дуже близькі до неї сільські та селищні. Був я одного разу на сесії сільської Ради, де голова колгоспу, енергійно шпетячи голову сільської Ради, закінчив свою тираду словами: «Такий голова мені не потрібен». Ця коротенька фраза показує, що не може сільська Рада бути базовою, не маючи міцного економічного, фінансового, матеріального, правового фундаменту. Сьогодні ж голові сільради з найменшого приводу доводиться ламати шапку перед «непотоплюваними авіаносцями» — керівниками господарств. Депутати ж, як підлеглі цих керівників на виробництві, залишаються ними на сесіях і тому в конфліктних ситуаціях займають у кращому разі нейтральну позицію. В руках же голови Ради залишається тільки печатка і кодекс законів. Зводом законів в умовах правової анархії найзручніше за все бити мух, а печатка залишається лише символом міражу, що зветься владою.

Як вийти із такого становища? Передусім надати сільській Раді, її виконкомові реальну владу на підвідомчій території, зробивши вищою службовою особою голову сільради. При цьому вибирати його і членів сільського виконавчого комітету прямим таємним голосуванням. Обраний виконком буде підзвітний зборам представників територіальних громад та районній Раді народних депутатів, а в період між сесіями — виконкомові райради.

Не можна забувати і те, що територія багатьох сіл не співпадає з територією вищого органу сільської влади. Тому у віддалених селах на сході громадян доцільно вибирати старосту, наділивши його повноваженнями приймати від населення заяви, скарги, видавати довідки тощо.

Гама питань, пов'язаних з місцевим самоврядуванням, організацією діяльності районних та сільських Рад, виконкомів, широка і розмаїта. І коли наші законодавці трохи забудуть про проблеми, пов'язані з особистим добробутом, менше проявлятимуть політичних амбіцій, а більше замислюватимуться над перспективами розвитку України, її сільських населених пунктів, то закони, які приймає Верховна Рада, принесуть радість і надію в кожну сільську хату, стануть законами нашого життя на багато десятиліть.

А відповідь на запитання, винесене в назву статті, по-моєму, зрозуміла: як не дивно, але проблеми у діяльності Рад народних депутатів створює Верховна Рада. Тільки навіщо, на догоду чиїм інтересам?

Михайло СИДОРЧУК.
Конотоп
Сумської області.

«НОВА УКРАЇНА» ВИЗНАЧАЄТЬСЯ В СТІЛ?

(Закінчення. Початок на 1-й стор.).

Як зазначив у звітній доповіді на з'їзді колишній лідер «НУ» В. Філенко, Україна сьогодні опинилася в мертвій зоні — між минулим (командно-адміністративним, тоталітарним тощо) і майбутнім (ринковим, вільним, демократичним) у всіх відношеннях: як у політиці, так і в (це головне!) економіці. «НУ» змушена була вдатися до політики, коли довелося прихильникам уряду Фокіна доводити, що різниця між Бессарабським ринком і ринком як формою господарювання така сама, як між соціалістичною демократією і просто демократією. Однак за кілька місяців після першого з'їзду «НУ» ситуація кардинально не змінилася, а тільки почала змінюватися за уряду Л. Кучми. На думку багатьох новоукраїнців, цей уряд діє занадто повільно, озирається на різнополюсні політичні сили, а страждає економіка, не здійснюються реформи. Тож II з'їзд і мав окреслити кілька головних питань. По-перше, принципово назвати ціну реформ і параметри їхнього здійснення. По-друге, визначитися в ставленні і до уряду, і взагалі до керівництва республіки. Потретє, вирішити свої оргпитання: чим бути за структурою, сутністю, методами роботи тощо.

З'їзд на ці питання відповів так, що на заключній прес-конференції довго довелося пояснювати, навіщо він був потрібний. Є. Кушнарьов заявив, що з'їзд став «своєрідною робочою нарадою і вищою формою колегіальної роботи» і нічого кардинального не вирішив, а тільки уточнив програмні засади. Це справді так — він закінчився суцільним компромісом, який тільки констатував становище, в якому опинилася Україна і в якому діє «НУ». Поперше, тому, що конкретно не визначив, яким же чином умовно підтримувати уряд Л. Кучми. І, власне, не міг визначити, бо сам цей уряд — результат складного компромісу, за складові якого не відповідає жодна конкретна політична сила України, «НУ» також. А не відповідає, отже не може й запитати. В. Філенко пояснив ситуацію, що в Україні відсутні закон про лобізм, довершене політичне структурування суспільства і не було багатопартійних виборів, після яких керівництво країни формувалося б на засадах політичного партнерства і політичні партнери делегували б своїх представників у владні структури. А звідси й одне з головних уточнених завдань «НУ» — ініціювати проведення референдуму щодо дострокового припинення повноважень нинішньої Верховної Ради після дострокових парламентських багатопартійних виборів, та щодо скликання Конституційних зборів для прийняття нової Конституції.

По-друге, з'їзд нічого серйозного не змінив в структурі «НУ» в бік її організаційного зміцнення. Навпаки — «НУ» стала чіткіше визначеною, але аморфною коаліцією колективних членів. Як зазначив В. Філенко, який відмовився бути лідером «НУ», «об'єднання не може стати партією і функціонуватиме як круглий стіл, щоб кожний його учасник міг виробити свою позицію». Що з цього вийде, новоукраїнці, здається, не знають, але досвід інших політичних рухів свідчить, що головне — пережити «синдром третього з'їзду». Саме на третіх з'їздах кололися і Рух і УРП, бо так виходило, що до них рядові члени чіткіше усвідомлювали свої інтереси і розмежовувалися. Можливо, це чекає й «НУ», на базі якої теж може або створитися якась політична партія, або новоукраїнці остаточно розбіжаться. У всякому разі в світі коаліції переважно створюються тільки на час політичних кампаній, щоб здобути якщо не всю владу, то хоча б вплив на неї і таким чином проводити свою політику. Цю політичну аксіому на з'їзді «НУ», здається, розуміли всі (бо люди розумні), але публічно не визнали і в рішеннях не зафіксували, а отже, всі інші рішення теж можуть піти в стіл.

Вірніше, в його шухляди...

Володимир СКАЧКО,
оглядач.

Продиктовано в номер

ЛІБЕРАЛЬНА ФРАКЦІЯ У «НОВІЙ УКРАЇНІ»

Після закінчення II з'їзду об'єднання «Нова Україна» група делегатів розповсюдила заяву, у якій, зокрема, йдеться: «Ми вважаємо, що «Нова Україна» втрачає свої потенційні можливості і деякою мірою переходить під контроль партії влади, президентських та інших виконавчих структур». У заяві констатується, що «апаратними засобами досягнуто зниження впливу ліберальної течії в «Новій Україні». Заради відновлення авторитету та дієвості організації, кращої координації ліберальних сил ми, делегати II з'їзду «НУ» оголошуємо про створення ліберальної фракції об'єднання». Підписали заяву 8 членів ЛДПУ, 6 членів КДПУ (Конституційні демократи України) і 3 члени ПВСУ (Партія вільних селян України) — всього 17 чоловік. Заяву розповсюджено з тої причини, що її не дали зачитати на з'їзді — не дозволяв регламент.

В ОДЕСІ — РАДА ГРОМАДСЬКОЇ ЗГОДИ

При Одеській облдержадміністрації щойно створено Раду громадської згоди. До неї увійшли представники приблизно двох десятків суспільно-політичних об'єднань. Вони проголосили згортання тих форм громадської і політичної роботи, які можуть привести до нестабільності, на час виходу з кризи економіки України. Рада звернулася до всіх громадсько-політичних, національно-культурних і релігійних об'єднань приєднатися до Ради і руху за громадську згоду.

ЧОРНОМОРСЬКИЙ БЕРЕГ ЗБЛИЖУЄ НАРОДИ

Найближчим часом Україна підпише угоду про культурну співпрацю з Російською Федерацією. Проекти такої угоди уже є з обох боків. Про це повідомив міністр культури Іван Дзюба на прес-конференції, яка відбулася в Мінкультури з приводу підписання у Стамбулі Чорноморської конвенції в галузях культури, науки, освіти та інформації.

Згідно з конвенцією передбачено створити в Бухаресті Чорноморський університет, який уже цього року розпочне роботу. Україна запропонувала своїм сусідам провести у Севастополі фестиваль театрального мистецтва «Херсонеські ігри» та науково-практичну конференцію «Культурна спільність у Чорноморському регіоні». Вірменія виступила з ініціативою заснувати премію за кращий твір у галузі мистецтва і літератури, а Туреччина вже приступила до зйомок спільного фільму.

А двосторонні угоди про культурну співпрацю Україна вже домовилася підписати з Азербайджаном, Грузією, Албанією та іншими країнами Чорноморського регіону.

В НАЦІОНАЛЬНОМУ БАНКУ УКРАЇНИ

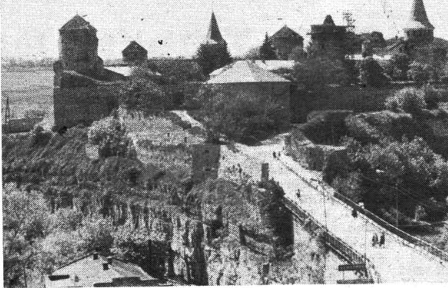
Як вже повідомлялось, у відповідності з телеграмою Кабінету міністрів і Національного банку України від 18 лютого 1993 року для прискорення проходження платежів і покращання фінансового стану підприємств і організацій України проводиться примусовий залік взаємної заборгованості. В зв'язку з тим, що до Національного банку надходять скарги про грубе порушення деякими комерційними банками умов проведення заліку в частині безумовного прийому платіжних документів від підприємств і організацій за поставлену продукцію і надані послуги, Національний банк України телеграмою від 12 березня ц. р. зобов'язав керівників комерційних банків та начальників своїх регіональних управлінь під їх особисту відповідальність забезпечити прийом відповідних платіжних документів. Попереджено, що по фактах необгрунтованих відмов у прийомі платіжних документів до винних будуть вжиті заходи фінансової відповідальності у відповідності з діючим законодавством. Строк проведення заліку продовжено до 19 березня 1993 року включно.

«КВІТКА УКРАЇНИ» ПРАЦЮЄ НА УКРАЇНУ

Із досьє редакції

Ігор Володимирович ЗЕМСЬКОВ народився у 1960 році на Кам'янеччині, закінчив Ленінградський політехнічний інститут. Працював на Кам'янець-Подільському заводі «Електроприлад». У 1990 році був обраний заступником голови міськради. Зараз — президент інвестиційної компанії АТ «Квітка України», депутат міської Ради народних депутатів.

Інтерв'ю з діловою людиною

— Ігоре, ви представляєте першу на Поділлі інвестиційну компанію. Це нові напрямки роботи чи гучна вивіска?

— Мешканці Кам'янця-Подільського називають своє місто «Квіткою України». За своєю насиченістю історико-архітектурними спорудами Кам'янець на Поділлі посідає третє місце після Києва та Львова. Однак, коли звідси ще переїхала губернська, а потім — обласна влада, місто почало занепадати. Місцеві ентузіасти не могли залишатися осторонь, і з 1989 року почали з'являтися організації, які прагнули вкласти кошти у відбудову міста. Щоб згуртувати цих патріотів, ми у міськраді вирішили створити інвестиційний фонд. Вже за пів року він зарекомендував себе компетентним, фінансово стабільним партнером багатьох державних і комерційних організацій Європи.

Але Верховна Рада України заборонила державним структурам займатися комерційною діяльністю. І, оскільки фонд засновував виконком, довелося провести перереєстрацію. Створивши інвестиційну компанію акціонерного товариства, ми значно розширили і напрямки роботи. Скажімо, ми єдина в області фірма, яка має ліцензію на право операцій з приватизаційними цінними паперами, акціями, тощо.

— Займатися бізнесом цікавіше, ніж працювати в Раді?

— Ми вже наговорилися до втоми. А мені хотілося робити щось конкретне для того, щоб місто стало нев'янучою квіткою нашої України.

Це завдання і почала вирішувати наша інвестиційна компанія, через яку згруповуються кошти для розвитку нових сучасних інфраструктур міста, проведення будівельних і реставраційних робіт. Сподіваюся, що скоро «Квітка України» стане, говорячи мовою будівельників, генеральним підрядником довгострокової програми розвитку міста, інвестуватиме кошти всіх зацікавлених організацій. Вже сьогодні укладено більше 15 угод на спільні проекти, інвестовано кошти на спорудження хлібопекарні, цехів по переробці шкіри, продукції птахівництва тощо. Одне слово, компанія набирає солідного розмаху. Оборотні кошти вже сягають до півмільярдного показника. Поки що все задумане нам вдається, а від того й працювати стає ще цікавіше.

— А як рухається ваша програма реставрації Старого міста?

— Розпочали реставрацію трьох будинків. Ще на три замовили історичні довідки. Звичайно, коштів, навіть з урахуванням внутрішніх інвесторів, недостатньо. А тому шукаємо шляхи залучення іноземного капіталу на базі створення у Кам'янці-Подільському великого туристичного центру. Маємо кілька цікавих пропозицій з-за кордону.

— Ви обмовилися, що компанію цікавить і питання національно - культурного відродження...

— Звичайно. Для цього ми створили навіть спеціальний відділ, маємо газету, видавничо-комп'ютерний комплекс. Вже у травні вийде з друку перший том граматики відомого українського вченого, ректора Першого Українського університету у Кам'янці-Подільському академіка Огієнка. На часі й робота над історико-краєзнавчою збіркою про Поділля. Тут ми співпрацюватимемо з історичним, географічним та філологічним факультетами місцевого інституту імені Огієнка, обласним державним архівом, працівниками культури, журналістами. У цьому напрямку ми б хотіли укласти довгострокову угоду і з «Голосом України». Головна газета нашої держави повинна тримати постійно у полі зору проблеми міста-заповідника, перлини української історії.

Крім рекламно-видавничої діяльності ми активно допомагаємо місту у проведенні різноманітних конкурсів, фольклорно-етнографічних свят, інших заходів, що сприяють популярності міста, нашого краю — квітки України.

— Щасти ж вам у добрих справах!

— А я запрошую вас і читачів «Голосу України» до Кам'янця-Подільського. Приїжджайте, не пошкодуєте!

Розмову вів Михайло ВАСИЛАШКО.

УПС: перша публічна акція

У партіях і рухах

Керівництво Української партії справедливості дало першу після установчого з'їзду (16 грудня 1992 року) прес-конференцію. Голова партії Михайло Гречка повідомив журналістам, що партію створили громадські організації — спілка «Чорнобиль», Жіноча громада, Спілка ветеранів Афганістану, ветерани війни, козаки Придніпров'я — і ніякого відношення не має ні до яких фондів. Основний контингент — студенти і викладачі вузів. Фіксованого членства партія не має, але, за оцінкою голови партії, вона нараховує понад 5 тисяч членів і «велику кількість співчуваючих». Соціальна база партії, за повідомленням голови, велика: спілка «Чорнобиль» нараховує до 450 тисяч членів. Спілка ветеранів Афганістану до 150 тисяч чоловік. Партія має намір створити у Верховній Раді депутатську фракцію «За соціальну справедливість», для чого братиме участь у кампанії по достроковому припиненню повноважень нинішнього складу Верховної Ради, «яка уже відіграла свою роль», і виступить з партійним списком на нових виборах. Тому УПС виступає за прийняття нового виборчого закону, який би передбачав вибори на багатопартійній основі. Якщо не вдасться припинити повноваження нинішнього складу Верховної Ради, УПС братиме участь у довиборах, оголошених по 15 виборчих округах, і виставить свої кандидатури до Верховної Ради з метою використати трибуну. Аргументи проти нинішнього складу депутатського корпусу: поділ на правих і лівих і, як наслідок, невідповідність інтересів депутатів інтересам всього населення України. Більшість депутатського корпусу, яка не належить ні до якої партії, на думку керівництва УПС, несе відповідальність лише перед фінансовими угрупованнями нової української буржуазії.

Крім внутрішньої загрози існуванню України (програми не діють, народ їм не вірить), є зовнішня. Тому УПС виступає за поступове скорочення ядерних арсеналів України до рівня «необхідної достатності». Причина — відсутність гарантій від інших ядерних держав.

УПС виступає з пропозицією створити постійно діючий круглий стіл, де лідери партій обговорювали б, перш за все, такі проблеми: прийняття нової Конституції, державний устрій України (парламентська республіка, президентська чи якоїсь іншої форми), соціально-економічний стан. Попередню згоду на проведення таких круглих столів дали, за словами лідера партії, кілька партій. Які саме — просили поки що не говорити.

Заступник голови партії по оргроботі Юрій Зубков висловив сумнів у доцільності участі українського батальйону у складі миротворчих сил ООН в колишній Югославії: «за свідомістю вони там добровольці, але їм по 18 років — отже, мудрості у їхніх вчинках ще немає».

Нарешті, голова партії на прохання журналістів розповів дещо про себе. Полковник у відставці, випускник юрфаку, працював у органах держбезпеки, побував у багатьох країнах — «біографія дуже проста».

Костянтин ПАРИШКУРА.

Зверніть увагу

ЧИ СТРАЙКУВАТИМУТЬ ГІРНИКИ?

«Так, — сказав у розмові з вашим кореспондентом заступник голови Незалежної профспілки гірників Сергій Климов, — якщо обіцянки керівника урядової комісії по переговорах з шахтарями віце-прем'єра Ю. Іоффе і першого віце-прем'єра І. Юхновського не будуть оформлені документально». А вимагають гірники передачі у розпорядження НПГ коштів, які вираховуються у фонди соціального страхування і автоматично перераховуються у «загальний казан» Федерації незалежних профспілок України. ФПУ і розподіляє ці кошти на свій розсуд так, що проконтролювати це неможливо. НПГ вирішила обійтися без посередників і створити власний фонд. «Без втручання Кабінету міністрів справу вирішити неможливо, — сказав С. Климов, — а усним обіцянкам членів Кабінету ми не віримо». Далі він повідомив, що страйк, призначений на 20 березня, може не відбутися: все залежить від уряду. А 17 березня у Донецьку відбудеться зустріч керівництва галузевої профспілки працівників вугільної промисловості і НПГ. Там і буде прийняте остаточне рішення.

На сьогодні до НПГ входять близько 60 тисяч шахтарів із загальної кількості 350 тисяч. НПГ, на відміну від профспілки працівників вугільної промисловості, до ФПУ не входить. Отже, НПГ, яка припинила страйк на час переговорів з урядом, зберігає страйкову готовність. Слово — за урядом.

Костянтин ТАВРИЧЕСЬКИЙ.

Горизонти науки

ПОДУМАЄМО ПРО СУШУ І МОРЕ...

Кримське регіональне відділення АН України розробляє програму «Наукове обгрунтування напрямів господарського і культурного розвитку Криму».

Для програми вже запропоновано 150 тем, державне фінансування яких відбуватиметься на конкурсній основі. Серед поданих тем — збереження та вивчення природи та історичних пам'яток Криму, організація господарських систем для експозиції пам'яток, вивчення екологічних проблем Криму, розвиток поліетнічного культурного середовища. Щодо останньої теми — вже створено дві наукові установи АН України: Кримський філіал Інституту археології та Кримське відділення сходознавства імені А. Е. Кримського.

Оскільки з даного комплексу проблем ситуація в Криму унікальна, спиратися на досвід інших регіонів він не може. І для фінансування цієї програми є тільки два джерела: державне фінансування і за рахунок прибутків від втілення наукових розробок. А з огляду на те, що досі відсутній закон про оподаткування таких робіт, останнє джерело ще не пробилося. Отже, основний тягар знову ляга на державу.

Кримське регіональне відділення АН України.

Ракурс

ЗАСІДАТИ ТРЕБА КРАСИВО!

На початку березня у Києві відбувся семінар «Парламенти, прем'єр-міністри та президенти: стосунки між галузями державної влади при демократичних урядах». Акцію організували Проект парламентської практики «Схід—Захід», Європейський банк розвитку та реконструкції у співробітництві з українським парламентом. Ми про це писали досить докладно. А нині пропонуємо читачам знімки, зроблені під час семінару. Вони свідчать: цивілізовані ділові люди вміють навіть офіційні заходи проводити красиво і невимушено.

На фото Василя Стефурака:

Директор програми «Схід — Захід» Джіл Адлер.

...вона ж — за кавою, разом з представником Європейського банку розвитку та реконструкції.

Презентації

«ТЮТЮНКА» ПРИВАТИЗУВАЛАСЯ. І МАЄ НАМІРИ ЇСТИ ІКРУ ЛОЖКОЮ

12 березня президент BRITISH AMERICAN TOBACCO pLC «В. А. Т. Індастріз») Сер Патрі Шихі та директор колективного підприємства Прилуцької тютюнової фабрики Олег Ясон, у присутності Посла Великобританії в Україні Саймона Хіманса та інших почесних гостей скріпили своїми підписами народження спільної тютюнової компанії «Акціонерне товариство В. А. Т. — Прилуки». На знак поваги англійський президент подарував українському директорові посудину для червоної та чорної ікри, з якої можна черпати ложкою.

Подія, відверто скажемо, знаменна. Сьогоднішній ринок тютюнових виробів і курцям зі стажем, і тим, кому бридкий навіть запах тютюнового диму, вже нагадує базар не у кращому своєму прояві. З тим, що наша промисловість не ладна виробляти високоякісні тютюнові вироби, споживачі вже змирилися, а держава на це дивиться крізь рожеві бюджетні окуляри — левова частка тютюнових прибутків осідає не у торгівлі, а в місцевих та державному бюджетах. І хтозна скільки ми чадили б «козиними ніжками» вітчизняних сигарет, коли б колектив Прилуцької тютюнової фабрики не викупив своє підприємство. Як тільки це сталося, чи не найбільша на світовому цигарковому ринку англійська компанія «В. А. Т», яка працює сьогодні на 160 ринках світу і прибуток якої торік склав 2,5 мільярда доларів, запропонувала створити спільну компанію. Зі слів одного з юристів Марка Ковальського, котрий представляв інтереси українського боку на переговорах з «В. А. Т.», пропозиції англійського партнера більш ніж заманливі: інвестуючи протягом перших п'яти років близько 35 мільярдів доларів у становлення спільного бізнесу, англійці покращують сортність тютюну, впроваджують найпередовіші технології по виробництву вітчизняних та фірмових цигарок. Досвіду їм не позичати: наш невибагливий курець вже добре знайомий з марками цигарок цієї тютюнової компанії — «Лакі Страйк», «Кент», «Стейт Експрес 555», «НВ», «Холлівуд», «Пел Мелл», тощо. Крім цього, фірма обіцяє довгострокове, а не на п'ять років, співробітництво. І не тільки з Прилуками, а й з Черкасами, а також Монастириським ВО, яке займається вирощуванням та первинною переробкою тютюну. Одне слово, йдеться про високий рівень інвестицій у тютюнову промисловість держави.

Сергій ВЛАД.

Соціальний барометр

МІСЬКВИКОНКОМ НЕ МАЄ АВТОРИТЕТУ

Нещодавно створений у Кіровограді незалежний Центр соціологічних досліджень «Інформатика для демократії» провів опитування (вибіркове — опитано 1000 чоловік), дорослого населення міста за головними соціально-демографічними ознаками. Лише 8 відсотків кіровоградців задоволені роботою міськвиконкому, 61 процент — не задоволені: вважають, що міськвиконком працює старими методами, гальмує проведення реформ, не забезпечує належну роботу міського господарства. 31 процент не визначився.

Володимир ВОЄВОДІН, керівник Центру.

Кіровоград.

Коротко

СТРАТЕГІЯ І ТАКТИКА

У Чернігові завершилася дводенна нарада голів сільських, селищних і міських Рад області. Йшлося про перспективи місцевого й регіонального самоврядування, концепцію виборчої системи, нове законодавство про комунальну власність. Головна мета заходу — виробити стратегію і тактику державотворення.

Сергій ПАВЛЕНКО.

Чернігів.

Кримінальна хроніка

ЗАТРИМАЛИ ПАЛІЯ МІНІСТЕРСЬКОЇ КВАРТИРИ...

16 грудня 1992 року, невдовзі після призначення колишнього голови правління асоціації «Закарпатліс» Івана Герца міністром зовнішньоекономічних зв'язків України, в його ужгородській квартирі сталася пожежа. Перед тим квартиру пограбували: пропав телевізор, валюта, інші речі. Щоб замести сліди, злодій і пустив «червоного півня».

До пошуків злочинця, крім міліції, приєдналися працівники СБУ, прокуратури: справі було надано політичного забарвлення. Днями співробітники міськвідділу внутрішніх справ затримали грабіжника, який був раніше двічі засуджений. Ведеться розслідування.

Микола ГОРВАТ.

Ужгород.

...РОЗКРИЛИ ЗЛОЧИННУ ГРУПУ

Спільними діями правоохоронних органів припинено діяльність злочинного угруповання, яке діяло у Харкові, Москві, Санкт-Петербурзі, Ростові-на-Дону, інших містах СНД. До кримінальної відповідальності притягнуто 24 злочинці. На їхньому рахунку вбивства, пограбування та інші злочини. Наказом голови СБУ співробітникам міліції, СБУ, прокуратури, які відзначилися, вручено нагороди.

Микола КОСИЙ.

Харків.

Прецедент

УКРАЇНА — ПРАВОВА ДЕРЖАВА?

Міністерство юстиції України розповсюдило список з 62 громадських організацій, які не подали документи на перереєстрацію згідно нового Закону «Про об'єднання громадян» (вступив у силу з 1 липня 1992 року). Документи об'єднання мали надати до 1 січня 1993 року. У противному випадку — подання списку до Національного банку і закриття банківських рахунків. Організація вважається незаконною.

У список потрапили такі організації, як Український республіканський комітет захисту імені та справи В. І. Леніна, Асоціація аматорських театрів України, Конгрес ділових кіл України, Міжнародний фонд «Відродження», Міжнародний фонд «Ділова діаспора України», Український Союз промисловців і підприємців. Останньому це не завадило провести 6 березня з'їзд, на якому був присутнім Президент. Коментарі зайві.

Власна інформація «ГУ».

Тільки цифри

ПАДІННЯ АКТИВНОСТІ НА БІРЖАХ

На початку 1993 року діяли 87 бірж, у тому числі 28 універсальних, 28 товарно-сировинних, 7 агропромислових, 7 фондових, 3 цукрових, 2 біржі нерухомості, 2 науково-технічні та 2 інформаційні. Протягом 1992 року укладено угод на 38,4 мільярда українських карбованців, з них 8,5 мільярда — на Український універсальній товарній біржі, 6,3 — на Українській фондовій біржі, 3,9 — на Донецькій регіональній товарно-сировинній.

У IV кварталі 1992 року загальний обсяг угод порівняно з III кварталом зріс на 55 відсотків (у карбованцях). Але на ряді бірж відмічено падіння ділової активності, а на 34 торги не проводилися зовсім. Обсяг угод зріс за рахунок інфляції.

За даними Мінстату України.

Контакти

НІМЕЧЧИНА ЗНАЄ ЦІНУ НАШИМ ВЧЕНИМ

Заснований у 1954 році Фонд сприяння науковому забезпеченню малих та середніх підприємств Німеччини AIF (Arbeitsgemeinschaft Industrieller Forscleungsvereinigungen e. V. AIF «Otto von Gneriche») не заперечує проти фінансування у рівних частках ряду пілотних проектів українських академічних наукових закладів — інститутів матеріалознавства та надтвердих матеріалів, Київського політехнічного та електрозварювання імені Патона. Крім того, в орбіту українсько-німецького наукового співробітництва увійшли проекти науково-дослідних малих підприємств «Ансерв», «Гідроформ», «Оксид», «Техноком». Ідеться про якісно нові матеріали та інструментарій, технології виготовлення керамічних порошків та методи зварювання. Домовленість про співпрацю досягнуто під час візиту до Києва президента AIF професора О. Шилле та під час візиту до Берліна професора С. Фірстова. Нині фонд AIF об'єднує понад 50 тисяч малих та середніх підприємств Німеччини, які опікуються 102-ма науковими об'єднаннями різного профілю.

Сергій ВУСАТИЙ.

Оказії

З ЧОРНОГО ХОДУ

Президія правління обласної журналістської організації ухвалила рішення про виключення із Спілки власного кореспондента газети «Россия» В. Панова. (Про нього йшла мова в «Голосі України» 26 лютого ц. р.) В. Панов працював за сумісництвом заступником голови інформаційного агентства «Хронос», де зловживав службовим становищем — виписував собі премії за комерційні операції, якими насправді не займався. Він привласнив частину коштів і майна «Хроносу». Президія обласної журналістської організації кваліфікувала ці дії як такі, що суперечать принципам моралі і тягнуть за собою відповідальність згідно з чинним законодавством. Президія вирішила звернутися до Міністерства закордонних справ України з клопотанням про неможливість акредитації В. Панова у Львові від будь-якого закордонного видання.

Під час службового розслідування з'ясувалися пікантні подробиці. В. Панов потрапив до Спілки журналістів... з чорного ходу. І рекомендації, і протокол зборів, яких насправді не було, написані... однією рукою.

Оксана ТЕЛЕНЧІ.

Львів.

ПОГОДА

Сьогодні в Україні без опадів, завтра у західних, північних і центральних областях подекуди невеликий дощ і мокрий сніг, вітер переважно західний, 5—10 метрів на секунду Температура 4—10 градусів тепла вдень, вночі від 3 градусів морозу до 3 градусів тепла

По Київській області сьогодні вдень без опадів, вітер західний, 5—10 метрів на секунду. Температура 4—10 градусів тепла.

Фото Леоніда ПІДЛУЖНОГО.

ПРИВАТИЗАЦІЯ ЖИТЛА: КОМУ ЦЕ ВИГІДНО?

Відповідно до Закону України «Про приватизацію державного житлового фонду» і постанови Кабінету міністрів України від 8.10.1992 року про механізм введення цього закону житло відтепер можна приватизувати. У зв'язку з цим перед багатьма громадянами постає питання: приватизувати житло чи, як досі, наймати у держави!

ВІДМІТНОЮ особливістю приватизації є добровільність. Ніхто не може змусити наймача житлового приміщення приватизувати житло. В результаті акту приватизації змінюється правовий стан житла: від власника-держави воно переходить у власність громадянина, але не будь-якого, а тільки того, який займає житлове приміщення за договором найму.

На відміну від громадян, які живуть у держжитлофонді, де діє добровільний принцип переходу квартир у власність громадян, у кооперативному житловому фонді перехід права власності на квартиру до члена ЖБК здійснюється за Законом України «Про власність» (ст. 15) автоматично за фактом виплати паю. Іншими словами, припинення права власності ЖБК на квартиру і виникнення такого права у члена ЖБК, по суті, має примусовий характер, оскільки такий перехід не залежить від волі самого члена ЖБК. Таким чином, громадяни, які проживають у кооперативному житловому фонді, порівняно з тими, хто живе в держжитлофонді, поставлені в нерівні умови у питанні вибору: ставати власниками квартир чи залишати їх у власності ЖБК.

Після приватизації житла наймач здобуває право власності на квартиру: він має право розпоряджатися нею на свій розсуд. Це означає, що до права, котре у нього вже є, користуватися й володіти квартирою, додається право розпоряджатися нею, включаючи продаж, дарування, здавання в оренду, укладення інших угод, не заборонених законом.

Громадянин, який вирішив стати власником житлового приміщення в результаті приватизації, повинен ясно уявляти собі правові наслідки цього акту. Останнім часом дедалі частіше ведуться розмови про майбутню приватизацію житла, наводяться аргументи, що доводять необхідність такого кроку. Най. менше йдеться про те, як усе це виглядатиме на практиці і з якими труднощами пов'язаний цей процес.

Відповідно до Закону про приватизацію житла та постанови Кабінету міністрів України від 8.10.92 року до введення реформи системи оплати праці витрати, пов'язані з утриманням будинків та прилеглої до них території, для власників житла будуть дотаційними. А після введення зазначеної реформи ці витрати стануть бездотаційними. Це означає, що власники житла своїм коштом оплачуватимуть усі витрати, пов'язані з утриманням будинку та прилеглої до нього території. Іншими словами, утримання будинку і прилеглої території для власників житла базуватиметься на принципах повної самоокупності. А от наймачі житла, тобто громадяни, які не приватизували житло, так само користуватимуться дотаціями.

ЯКИЙ же сенс приватизувати житло, коли витрати після введення реформи системи оплати праці збільшуються у кілька десятків і навіть сотень разів — і це крім разових витрат за приватизацію та сплати мита!

У результаті приватизації та введення реформи системи оплати праці витрати на утримання житла відповідатимуть собівартості. Але це ще не все. Загальним після приватизації житла стане значне зростання затрат на комунальні та інші послуги внаслідок зростання цін на ресурси (паливо, електроенергію, воду тощо). Прийнято також Закон України «Про плату за землю» і вже почали стягувати податки на землю з власників квартир — наприклад, у Києві з розрахунку 3 процентів від ставки 31,7 карбованця за один квадратний метр землі. Крім того, стаючи власником житла, громадянин зобов'язаний дбати про його цілісність за непередбачених обставин — таких, як пожежа, стихійне лихо та інші. Цій меті у громадянському суспільстві служить інститут страхування. Закон України «Про приватизацію держжитлофонду» і постанова Кабінету міністрів України від 8.10.92 року про механізм введення цього закону замовчують ці актуальні питання, опускають вартісну оцінку експлуатаційних витрат, залишають їх «на потім», коли сім'я вже буде прив'язана до своєї квартири в результаті приватизації.

Не можна забувати і про те, що наймачі держжитлофонду повністю звільнені від затрат, пов'язаних з проведенням капітального ремонту будинку, в якому вони живуть. А після приватизації житла і введення реформи системи оплати праці через те, що утримання приватизованих квартир та будинків базуватиметься на принципі повної самоокупності, власники квартир зобов'язані будуть вносити платежі, пов'язані з майбутнім капітальним ремонтом будинку. Крім того, квартировласник бере участь у внесках до пенсійного фонду в розмірі 37 процентів від фонду заробітної оплати працівників, які обслуговують їхній будинок.

У Законі про приватизацію житла передбачається ще й податок на власність (ст. 11). Якою буде його величина і як він використовуватиметься? Ні в законі, ні в постанові Кабінету міністрів України від 8.10.92 року нема відповіді на ці запитання. На мій погляд, ідеться про збирання коштів, необхідних для повної відбудови будинку.

ХТО ж матиме від приватизації вигоду? Перш за все ті громадяни, в яких виявиться два житла. Це означає, що коли власник квартири придбав другу квартиру, то він може зберегти за собою право на обидві квартири, або розпорядитися ними на свій розсуд, а також громадяни, котрі хочуть подарувати чи залишити квартиру у спадщину тим, хто не має права на її отримання в порядку черги. Скористаються цим і люди, в яких є вільні кошти і які хочуть вкласти їх у нерухомість. Можливо, що малоімущі з метою отримання додаткових доходів підуть на погіршення своїх житлових умов, продавши більше житло, а купивши собі менше, і маючи з цього зиск.

Для решти категорій громадян ніякої економічної зацікавленості у приватизації свого житла нема. Це підтверджують приклади з інших республік колишнього Союзу, де учасникам Великої Вітчизняної війни передали безкоштовно квартири, в яких вони жили, а через деякий час вони їх повернули, крім тих, хто встиг за цей час продати або подарувати. А якщо засади приватизації невигідні більшості громадян, народ її не підтримає.

Сказане можна підсумувати таким чином. Вигоду від приватизації житла отримає передусім держава, оскільки вона в цьому разі після введення реформи системи оплати праці позбудеться дотації на утримання приватизованого житла та його ремонту.

Тепер давайте подивимось, до чого призведе поквартирна приватизація. До того, що будинок не матиме єдиного господаря, і ось чому. Уявімо собі 150—200-квартирний будинок, де 20—30 наймачів вирішили приватизувати квартири, в яких вони живуть, а решта відмовилась. Що ж тоді являтиме собою такий житловий багатоквартирний будинок, поєднуючи в собі державну й особисту власність на квартиру? Правда, в постанові Кабінету міністрів України від 8.10.92 року зазначається, що власники квартир можуть об'єднатися в товариство.

Але і в такому разі весь будинок не стає власністю громадян, і невідомо, коли це буде. Адже наймачеві квартири просто невигідно її приватизувати. Сусід квартировласника так само користуватиметься державними дотаціями на утримання й ремонт житлового будинку, а той, що приватизував квартиру, після введення реформи системи оплати праці таких дотацій одразу позбудеться. Причому нема ніяких гарантій, що «бездотаційна» квартира обслуговуватиметься експлуатаційниками та комунальниками без звичних огріхів. Природно, виникає запитання: навіщо ж приватизувати квартиру?

Ще один момент. Той, хто вважає, ніби громадяни після приватизації квартир добровільно об'єднаються в товариства власників квартир з метою утримання й ремонту будинків, — утопіст. Типовий статут товариства власників квартир (будинків) нежиттєздатний, та й навряд чи в такому вигляді коли-небудь житиме. Це підтверджує приклад продажу громадянам в особисту власність квартир у будинках держжитлофонду, відповідно до постанови РМ УРСР від 19.05.1989 року № 142.

Власники викуплених квартир, приміром, у Чернівцях, почали дбати тільки про свої квартири. І анітрохи про будинок у цілому. Вони навіть не стали брати участь у витратах на утримання прилеглої території, не кажучи вже про участь в інших витратах, пов'язаних з утриманням та ремонтом будинку. І ні про яке об'єднання в товариство вони й не думають. Те ж можна сказати і про громадян Києва, котрі викупили квартири в особисту власність.

Взагалі положення, викладене в п. 2 «Порядку участі в організації та фінансуванні ремонту приватизованих житлових будинків колишніх власників», затвердженого постановою Кабінету міністрів України від 8.10.92 року № 572, коли в будинку приватизовано кілька квартир і їхні власники не виявили бажання створити товариство власників квартир, створює немало складностей як для власника будинку, так і для власників квартир. Адже власник будинку як юридична особа укладає договори зі сторонніми організаціями в інтересах усіх наймачів житла. Він має один договір на обслуговування ліфтів, один договір на вивезення сміття і т. д. Навряд чи можна уявити собі ситуацію, коли кожний мешканець, приватизувавши квартиру, укладатиме окремий договір на вивезення персонального сміття чи обслуговування своєї частини ліфта. Юридично власник будинку не вправі укладати договір з відповідними організаціями в інтересах власників квартир без повноважень останніх.

Отож з кожним із них власникові будинку необхідно укласти договір не тільки про участь у витратах на утримання будинку та прилеглої території, як сказано в п. 2 згаданого вище Порядку, а й також підписати довіреність про доручення ведення спільних справ від їх імені. А якщо хтось із власників квартир не згоден підписувати довіреність на ведення спільних справ або взагалі відмовляється укладати договір про участь у витратах на обслуговування й ремонт будинку та прилеглої території? Залишається можливість стягнення з такої особи в судовому порядку витрат на утримання спільного майна пропорційно до його частки (ст. 113 Цивільного кодексу України). Але тут одразу ж виникнуть нескінченні тяжби. Стягнути вартість ремонту ще, припустимо, вдасться, а як стягти витрати на вивезення сміття чи користування ліфтом? Власник квартири може заявити, що сміттєпроводом не користується і взагалі у нього нема сміття, та й ліфтом він не користується. Незгода кого-небудь із власників квартир підписати довіреність або укласти договір про участь у витратах на утримання будинку і прилеглої території паралізує експлуатацію будинку. Це матиме катастрофічні наслідки для самих власників — вони просто не зможуть реально скористатися своїми квартирами, оскільки в них неможливо буде жити.

На закінчення слід зазначити, що як платна, так і безкоштовна приватизація житла не розв'язує саму житлову проблему. Бо наявний житловий фонд від цього не збільшується, потреба в житлі не знижується. Однак з'являються і реальні можливості для збагачення «еліти», оскільки прийнятий закон у його нинішньому вигляді працює тільки в її інтересах, бо ж вона має надлишки житла дуже високої ринкової вартості, і з виходом її на ринок житла почнуть назрівати соціальні потрясіння.

Леонід МАКАШОВ,
голова Ради Залізничної райжитлокоопспілки Києва.

Фото Олексія ВАЩЕНКА.

Процес пішов...

Нарешті пішла друга хвиля приватизації житла. Причому міська адміністрація запропонувала нам поліпшений механізм приватизації, доручивши всю роботу з оформлення та реєстрацію спеціальним районним організаціям. А це дає можливість громадянам протягом місяця стати власниками квартир, в яких вони живуть. Щоправда, доведеться одразу ж викласти близько 5 тисяч карбованців, та вже сьогодні видно, що народ на це готовий. Але, крім того, народові слід пояснити, які потрібні документи, куди їх нести і що треба зробити, щоб не проводити довгі години дорогоцінного часу в чергах. На ці запитання відповідає директор науково-технічного центру «Прогрес ЖКГ» Володимир СЕМЕНЕЦЬ.

— З чого починати приватизацію квартири?

— Перш за все слід дізнатися, чи підлягає вона приватизації. Згідно з законом не підлягають приватизації квартири-музеї, кімнати в гуртожитках, квартири службові або непридатні для житла, квартири, де живе два і більше наймачів, між якими нема згоди на її приватизацію.

Якщо ж ваш будинок включено до плану реконструкції (ремонту), то приватизація здійснюється після її проведення. При цьому мешканці, що проживали у квартирах до початку реконструкції, мають переважне право на приватизацію цих квартир після закінчення ремонтних робіт.

— Які норми й порядок розрахунків під час приватизації житла?

— Норми залишились ті ж: безплатно передається 21 квадратний метр загальної площі на наймача і кожного члена його сім'ї й додатково 10 квадратних метрів на сім'ю.

З січня цього року встановлено новий порядок оплати надлишків площі житла. Сума доплати визначається множенням надлишкової площі на вартість одного квадратного метра (500 карбованців) з урахуванням коефіцієнта споживчих якостей квартири. Оплата може робитися в кредит на 10 років за умови внесення першого внеску не менш як 10 процентів від суми, яка підлягає виплаті.

— Хто має право на безкоштовну приватизацію житла незалежно від його загальної площі?

— Такими пільгами користується велика категорія громадян (перелік їх міститься в Законі України про приватизацію державного житлового фонду). Назву лише найчисленнішу: ветерани праці, котрі пропрацювали 25 років — жінки і 30 років — чоловіки. Крім того, незалежно від розмірів загальної площі безкоштовно передаються у власність громадян однокімнатні квартири, а також квартири, отримані в результаті знесення чи відселення.

— Який порядок оформлення документів?

— У першу чергу необхідно взяти у своєму ЖЕКу бланк заяви і оформити довідку про свою житлоплощу. Оплативши в ощадбанку вартість послуг з оформлення та реєстрації і одержавши квитанцію, всі документи слід здати в районний орган приватизації. Протягом місяця вам зобов'язані видати свідоцтво про право власності на вашу квартиру, котре, до речі, не потребує нотаріального засвідчення.

— Які права у нового власника?

— Отут ми, можна сказати, «переплюнули» деяких своїх сусідів по СНД. В Україні власник приватизованого житла має право розпоряджатися квартирою (будинком) на власний розсуд: продати, подарувати, заповісти, здати в оренду, обміняти, заставити, укласти інші угоди, не заборонені законом.

Розмову вів
Валерій ГАЛЬЧЕНКО.

Київ.

БАНКРУТСТВО — ЦЕ НОРМАЛЬНЕ ЯВИЩЕ

САНАЦІЯ ПІДПРИЄМСТВ — ОСНОВА СТАБІЛІЗАЦІЇ ЕКОНОМІКИ

Дефіцит фінансових ресурсів в Україні нині становить 36 відсотків валового національного продукту. У нас є всі підстави потрапити до книги рекордів Гіннесса, якщо не зупинимо процес фінансування дефіциту державного бюджету грошовою і кредитною емісією.

Для зменшення дефіциту державного бюджету, водночас потрібно збільшити надходження до нього і зменшити витрати. Отже, слід відмовитися від ідеології і практики державного утримання всіх підприємств незалежно від ефективності їх роботи. Цією обставиною не можна нехтувати в період проведення проголошеного урядом курсу на відновлення державного управління економікою і на підтримку державної власності.

Спроби врятувати нежиттєздатні підприємства — є головним чинником інфляції. Якщо врахувати, що її рівень сягнув більш як 40 відсотків на місяць, то стає очевидним значення цього фактора для нинішнього стану та перспектив розвитку нашої економіки. Рятувати всіх означає... губити всіх. Підтримувати, в тому числі кредитувати, доцільно тих, хто випускає конкурентоспроможну продукцію, товари народного вжитку, а також тих, хто здійснює іноваційну та інвестиційну діяльність.

Перехід до ринку можливий лише на основі глибоких змін у відносинах власності. Маніпуляції з цінами і заробітною платою самі по собі не забезпечать переходу до цивілізованого ринку.

Ринкове середовище — це конкретне середовище. Важливим аспектом ринкового механізму є банкрутство. Треба зазначити, що в результаті нашої спотвореної ментальності у нас склалося ненормальне ставлення до нього. У нас банкрута вважають за безнадійного.

Однак банкрутство — нормальне, природне явище ринкової економіки. Я зустрічався в США з мільйонером, котрий з посмішкою розповідав про те, як він «перший раз став банкрутом» і «коли збанкрутував удруге». Нині він досяг великого успіху. Недаремно кажуть: за одного битого двох небитих дають. У США є фірми, що процвітають, продаючи свій негативний досвід про те, як вони банкрутували. Уявляєте, як ми могли б збагатитися, ділячись своїм негативним досвідом. Оце було б «ноу-хау»!

Проведення жорсткої фінансової і банківської політики неминуче зумовить банкрутство певної кількості підприємств, що не матимуть прибутку. Це, в свою чергу, збільшить масштаби відкритого безробіття.

І тут слід підкреслити: банкрутство — це форма приватизації. Фінансове банкрутство підприємства не обов'язково повинне переростати у його фізичне закриття і звільнення робітників.

Питання фінансового банкрутства розв'язується шляхом зміни власника (власників) чи форм власності, реконструкцією, модернізацією і нерідко перепрофілюванням підприємства. Отже, банкрутство, як правило, означає зміну власника, а не закриття підприємства. Проте останнє, звичайно, не виключене. Тоді й постає проблема безробіття.

Радикальним способом боротьби з безробіттям є розвиток підприємництва, особливо малого. В США з десяти нових робочих місць дев'ять створюють на підприємствах малого бізнесу, в Угорщині — з десяти десять. Треба створити широко розгалужену, ефективну систему підтримки підприємництва (максимальне спрощення процесу відкриття нового бізнесу, консультативні фірми, фонди підтримки, гаранти фінансування і кредитування тощо).

Існують такі випробувані заходи боротьби з безробіттям, як будівництво автомагістралей, залізниць, готелів тощо, максимальне сприяння іноземним інвесторам, які створюватимуть не тільки додаткову кількість робочих місць, а й забезпечать впровадження в нашу економіку ноу-хау, високих технологій, сучасного менеджменту і маркетингу. І, звичайно, слід організувати широку мережу пунктів для навчання кадрів та підвищення їх кваліфікації.

З проблемою банкрутства також тісно пов'язане питання структурної перебудови народного господарства. Через зміну форм власності, в тому числі й через банкрутство, проб'є собі дорогу потреба зміни пропорцій на користь виробництва товарів для людей і на користь конкурентоспроможних товарів. Безболісним цей процес не буває. Головне, як казав відомий діяч, щоб процес пішов.

Тимчасове надання середньої заробітної плати тим, хто на певний період створення нових робочих місць або перекваліфікації змушений вибути з виробничого процесу, фінансування навчальних пунктів — плата за структурну перебудову. Але вона значно нижча, ніж утримання нерентабельних, ресурсопоглинаючих виробництв.

Слід зазначити, що за наших умов не можна ототожнювати банкрутство з нерентабельністю, збитковістю. Остання може бути викликана ціновою вакханалією, високими податками, різними зборами. Нерентабельність і банкрутство — не одне й те ж саме. Принаймні в наших умовах. За умов ринку банкрутство — плата за економічну свободу. Воно має бути розплатою за власні помилки, за власну провину. Управлінські помилки дорого коштують.

Перебуваючи у США, я запитував у різних людей: які причини банкрутства? Мене вразило те, що всі вони, немовби змовившись, відповідали однаково. Казали, що банкрутують з трьох причин: перша — погане управління, друга — погане управління, третя — погане управління. Це означає, що успіх підприємця ґрунтується на менеджменті й маркетингу. Звичайно, йдеться про умови цивілізованого ринку, без створення яких нам не вилізти з ями глибокої кризи.

І, нарешті, слід наголосити, що банкрутство — засіб санації економіки. А це — основа її стабілізації. Практичний висновок зводиться до того, що потрібно створити й запустити в дію механізм розорення боржника кредитором. Між названими суб'єктами існують майнові відносини. Нездатність виконати зобов'язання перед кредитором є характеристикою фінансового стану боржника. Не більше і не менше. У зв'язку з цим невідворотно має спрацьовувати механізм фінансового банкрутства. Інакше санацію підприємств — просто неможливо здійснити.

Ідеться про випадки банкрутства юридичних осіб, а не громадян, що здійснюють підприємницьку чи комерційну діяльність без набуття статусу юридичної особи. Звичайно, у нас ці процеси спотворила гіперінфляція, боротьба з якою вийшла нині на передній план економічної політики.

Загроза банкрутства змусить керівників підприємств працювати краще, а не намагатися вижити за рахунок державних субсидій і замовлень, вимагати рятувальних бюджетних і кредитних ін'єкцій, породжувати кризу неплатежів і підвищувати ціни до небес.

Володимир ЧЕРНЯК,
доктор економічних наук, професор.

Екологія

Тече вода каламутна...

З 60-х років точаться в Одесі розмови навколо забезпечення людей якісною питною водою. За цей час проведено десятки сесій обласної і міської Рад, науково-практичних конференцій і нарад різних рівнів, симпозіумів і просто зборів громадськості щодо екології. Прийнято сотні рішень, а якість води не покращується. Разом з тим медики стверджують: збільшується кількість онкологічних, шлунково-кишечних, серцево-судинних та інших захворювань, каліками, а то й мертвими народжуються діти...

Є кілька проектів. Реалізацію деяких, врешті-решт, уже почали. Один з найреальніших такий: створення автономної системи питного водопостачання з водоносного горизонту, що залягає під Одесою. Саме йому багато хто віддає перевагу, бо річкова вода, яку сьогодні п'ємо, надто забруднена шкідливими елементами. Для її очищення, по-перше, потрібні дуже великі кошти, по-друге, далеко не всі домішки вдається видалити.

Мабуть, так і є, спеціалістам видніше. Та виникає сумнів: а чи набагато чистіші водоносні горизонти? З деяких свердловин б'ють, як засвідчують аналізи, фонтани далеко не бальзаму. Кажуть, що є й чистіші. Мабуть, і це так. Але якими будуть оті джерела завтра? Хто дасть гарантії, що й звідти незабаром не потече каламутна вода, яку чи то зовсім не зможемо очистити, чи надто дорого це обходитиметься?

Сумніви оці — не на голому місці. Посилилися вони після того, як зробила нещодавно свої висновки спеціальна комісія Генеральної прокуратури України, яка протягом двох тижнів перевіряла ставлення одеситів до водних ресурсів. Загалом його можна оцінити не просто як безвідповідальне й недалекоглядне, а часто-густо і як злочинне. Саме тому проти деяких водокористувачів прокуратура порушила кримінальні справи.

Ось характерний приклад: уже не перший рік Одеський завод поршневих кілець інтенсивно забруднює водні ресурси надзвичайно токсичними й шкідливими речовинами. У промислових стоках та водах верхнього підземного горизонту в районі цього заводу виявлено, зокрема, вміст трьох- та шестивалентного хрому, який у 5—10 разів перевищує гранично допустимі норми. У той же час воду цього горизонту використовували сусідні підприємства харчової промисловості в технологічних процесах. Начебто не безпосередньо для виробництва харчових продуктів, але й дати повної гарантії, що надзвичайно шкідлива домішка не могла туди потрапити, ніхто не може.

Проти адміністрації заводу поршневих кілець порушено кримінальну справу. За наполяганням комісії з Генеральної прокуратури. Але хіба відповідні органи в Одесі досі не бачили, що робиться, даруйте, у них під носом? Скоріше, не хотіли бачити. І не тільки прокуратура. А й природоохоронні органи, і обласна та міська санепідемстанції.

Якби ж усі ті, кому належить стежити за витрачанням водних ресурсів, хоч вряди-годи занурювалися в ці проблеми, то й неозброєним оком побачили б, що таке робиться не лише на заводі поршневих кілець. Чималої шкоди підземним водам та водоймам завдають і завод «Більшовик», і підприємство по забезпеченню нафтопродуктами, і сталепрокатне об'єднання імені Дзержинського, і багато інших виробництв.

— Особливі ж претензії у нас до орендного підприємства «Одесводоканал», — каже начальник відділу нагляду за дотриманням природоохоронного законодавства Генеральної прокуратури України старший радник юстиції Ольга Колінько, яка очолювала комісію. — Суто відомчі інтереси, безвідповідальне ставлення службових осіб до своїх обов'язків тут тісно переплелися з порушеннями вимог Водного кодексу, що призвело до вкрай негативних наслідків.

Схоже, що в «Одесводоканалі» перехід на оренду зрозуміли досить своєрідно — як можливість побільше урвати для себе, геть відкинувши турботи про безпеку міста. Бо хіба ж не зрозуміло, до чого призводить безконечне збільшення лімітів на споживання води? Це ж, окрім усього іншого, ще й надмірне надходження забруднених стоків у водойми та водоносні горизонти. Та припортовому заводу, скажімо, замість 34 тисяч кубометрів води на місяць (таку норму встановив йому міськвиконком) «Одесводоканал» вирішив відпускати аж 550. Не за гарні, як мовиться, очі. Завод щедро віддячив за незаконну послугу — переказав 10 тисяч доларів, додавши до них 20 тонн поліетилену. Направо й наліво роздавали воду понад ліміти і за олію та цемент, мило й макуху, бензин та інші товари. Перевитрати води сягнули майже 85 мільйонів кубометрів. З підприємств - марнотратників, до того ж не брали, як це належить, плати у п'ятикратному розмірі — держава недоодержала мільйони карбованців.

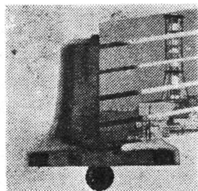
А що ж міськвиконком? Він що, не контролював, як виконують його розпорядження? Мабуть, ні. Або ж просто розписався у своєму безсиллі. Бо на нинішній рік промислові ліміти водокористування взагалі «забув» встановити. А це, зрозуміло, лише на руку «Одесводоканалу». Якщо торік він самовільно збільшив ліміти 18 споживачам, то нині — вже 59... Зайнявшись сумнівним бізнесом, керівники «Одесводоканалу» геть забули стежити за тим, щоб відпрацьовані води належно очищувалися. Отож до Хаджибейського лиману та Чорного моря протягом минулого й нинішнього років скинуто близько 90 мільйонів кубометрів недостатньо очищеної води та 80 тисяч кубометрів такої, що взагалі не піддавалася обробці. А скільки ще бруду пішло в землю, у водоносні горизонти, з яких плануємо качати воду для пиття й приготування їжі?

Порушено кримінальну справу й проти керівництва «Одесводоканалу». Накладено десятки штрафів, дисциплінарних стягнень.

Комісія Генеральної прокуратури відбула до Києва. З надією, очевидно, що місцеві органи продовжать почату справу, перевірять, як виконують передбачені законами природоохоронні заходи усі без винятку підприємства, бо кияни перевірили тільки незначну їх кількість.

Повернімося, однак, до запитання: чи питимуть одесити чисту воду? Думається, перш ніж відповісти на нього, треба домогтися елементарного — не забруднювати поки що незаймані джерела. Інакше надії одеситів на чисту воду луснуть, мов мильна бульбашка.

Георгій ВОРОТНЮК,
власний кореспондент «Голосу України».
Одеса.

ОБ'ЄДНАЛИСЯ ЧИ РОЗКОЛОЛИСЯ?

В Києві відбувся перший з'їзд інвалідів - чорнобильців. Делегати міських і районних об'єднань інвалідів з'їхалися, щоб нарешті об'єднатися в боротьбі за свої соціальні права.

Але ж уже давно існує Союз «Чорнобиль» України, який об'єднує всіх потерпілих, є й об'єднання інвалідів — Український національний фонд інвалідів Чорнобиля. Однак більшість, а може, й усіх делегатів з'їзду, здається, передовсім єднало те, що вони жодного разу не отримали допомоги від цих організацій. Найбільше нарікань було на адресу президента Союзу «Чорнобиль» України Ю. Андрєєва. Його вже на початку роботи з'їзду звинувачували в тому, що Союз «Чорнобиль» України розпродав 34 вагони гуманітарної допомоги з Німеччини. І це в той час, коли багатьом інвалідам нема чого вдягти чи взути.

Ю. Андрєєва на з'їзд не запрошували. Але оскільки він прийшов, зібрання захотіло його вислухати. Він наголосив на потребі консолідації чорнобильського руху, адже розбіжності в позиціях і вимогах різних шарів цього руху лише на руку урядові та іншим структурам влади, від яких залежить доля потерпілих. Відповідальність за можливий розкол цього руху Ю. Андрєєв поклав на з'їзд. Щодо продажу гуманітарної допомоги, а це було армійське обмундирування, президент послався на те, що не мали коштів на його перевезення із Закарпаття. Крім того, він певен, що для хворих, інвалідів потрібні передовсім не чоботи, а ліки. А щоб їх придбати, потрібні гроші. Тому й влаштували продаж. Використання «виручки» може перевірити будь-хто, адже Союз «Чорнобиль» України, як запевнив його президент, є відкрита організація.

Здається, все логічно. Справді, яка користь від того, що інваліда, даруйте, поховають у нових чоботях через те, що він не дочекався вкрай потрібних ліків? Але аргументи Ю. Андрєєва з'їзд не прийняв, бо серед делегатів чимало було тих, хто ліки отримує не від Союзу «Чорнобиль», а купує їх втридорога на ринках.

В окремому рішенні, яке прийняв з'їзд, делегати висловили протест проти продажу гуманітарної допомоги і використання її на статутну діяльність Союзу «Чорнобиль». Вони також проти того, щоб інтереси інвалідів-чорнобильців у державних структурах і органах влади представляли Ю. Андрєєв і президент Українського національного фонду інвалідів Чорнобиля Ю. Багров. З'їзд звернувся до Президента України і Прем'єр-міністра з проханням розглянути доцільність подальшого існування Союзу «Чорнобиль» України.

Про історію боротьби інвалідів-чорнобильців за свої права і про завдання сьогодення доповів почесний президент Міжнародного фонду інвалідів Чорнобиля Б. Шуклін. Досі немає спеціалізованих лікарень для інвалідів, немає центрів реабілітації, сказав він. Вони конче потрібні хоча б тому, що половині захворювань характерне психічне «забарвлення», є прояви зміни особистості. Однак до турбот інвалідів, здається, нікому немає діла. Тож не дивно, що зростає кількість самовбивств...

Представник Президента в Києві І. Салій, гість з'їзду, запевнив, що в Києві буде медичний центр, який обслуговуватиме інвалідів-чорнобильців міста не гірше, ніж колись обслуговували партноменклатуру. А щоб уможливити пільгове обслуговування продовольчими товарами на тлі комерціалізації торгівлі, доведеться, мабуть, зберегти і державні магазини для інвалідів.

Втративши довіру до найбільшого чорнобильського об'єднання і надію на державу, делегати з'їзду одноголосно ухвалили створити нову організацію — Український фонд інвалідів Чорнобиля. Щоправда, серед 148 делегатів понад сто представляли Київ і Київську область. Головне завдання фонду — дбати про соціальний захист інвалідів Чорнобиля, ядерних катастроф і випробувань, сімей померлих. Його президентом обрано Ігоря Антощенка з Ірпеня Київської області.

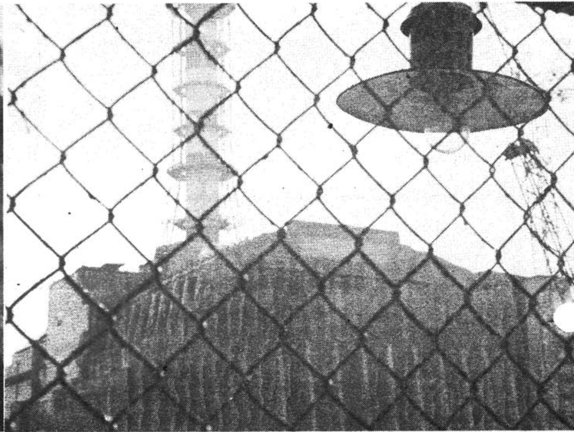
З'їзд прийняв статут фонду і резолюцію, в якій, зокрема, вимагає законодавчо визнати статус інваліда Чорнобиля, ввести новий фонд до переліку громадських організацій, які допомагають потерпілим від чорнобильської катастрофи...

Сьогодні в Україні понад сорок тисяч інвалідів-чорнобильців. Чи не станеться так, що через рік-два зберуться ті, хто буде незадоволений роботою нового об'єднання, і створять ще одну чорнобильську організацію? А може, й не одну. Адже інвалідів для цього на той час, певне, вистачить. Уже сьогодні тільки в Києві — близько сорока чорнобильських організацій. Чи не краще було б дати лад їхнім відносинам. Кажуть, це неможливо, бо далі вже просто несила.

То що ж, об'єдналися чи поглибили розкол? Не дай, Боже, щоб цей сумнів підтвердився. Бо коли вже знедолені «скубуться», їм немає на що розраховувати.

Олексій БРЕУС,
спеціальний кореспондент «Голосу України».

ЗБОРИ В ЯМІ,

або Хто подасть драбину?

Не стримували сліз учасники конференції інвалідів Чорнобиля з Києва і Київської області, що відбулася днями, коли вшанували хвилиною мовчання тих, кого вже немає. Пішли з життя друзі-чорнобильці, і їм ніхто нічим не зміг зарадити. Хто наступний?

Тож і зібралися інваліди, щоб обговорити й спробувати самотужки розв'язати проблеми власного виживання. Немає належного медичного обслуговування, ліків... Що з того, що пенсія інколи перевищує сто тисяч карбованців. За ліками доводиться йти до спекулянтів. Та й відомо, що здоров'я не купиш. Втім, далеко не всі одержують велику пенсію, крім того, її збираються обмежити...

Емоції били через край. Але, потріпавши в гурті один одному й без того розхитані чиновницькою байдужістю нерви, чи наблизилися інваліди до розв'язання безлічі проблем, що ними має опікуватися держава?

Здається, ситуація скидається на ту, коли волаючий з ями тішить себе думкою: якщо ніхто не почує, сам сходжу за драбиною...

Фото Олександра КЛИМЕНКА.

ВАЛЕНТИН СОКОЛОВСЬКИЙ:

«У СПОРТІ І У БІЗНЕСІ КОЖНИЙ ПОКЛАДАЄТЬСЯ НА СЕБЕ І СВОЮ КОМАНДУ»

КОРОТКО ПРО ГОСТЯ: Валентину Івановичу 45 років, він одружений, має сина. Соколовський — майстер спорту з легкої атлетики. Освіта вища: закінчив Київський торгово-економічний інститут та вищу школу менеджерів при Кабінеті міністрів України. Захоплюється футболом, народною музикою, мисливством, рибальством.

«Голос України» продовжує розповідати про відомих у світі вітчизняного бізнесу людей. Сьогодні у нас в гостях директор експоцентру фірми «ЗовнішЕкспоБізнес» Валентин Соколовський.

— Валентине Івановичу, понад десять років ви віддали легкій атлетиці. Чого навчив спорт і як він вплинув на вашу подальшу долю?

— Напевно, саме завдячуючи спортивному минулому мене запросили у 1979 році до оргкомітету з підготови Олімпіади-80 в Україні. Доручили організацію сервісу на республіканському стадіоні: від забезпечення відвідувачів до харчування спортсменів та уряду. Справа була нова, і братися за неї ніхто не хотів. Отже, довелося самому кілька разів з'їздити до Москви та Ленінграду, щоб повчитися, як організовувати роботу. Виявилося, що моє бачення співпадає з тим, що робилося в російських столицях. Коли ж перегорнув кілька десятків книг про організацію олімпіад та чемпіонатів світу, проблеми зникли. Заручившись підтримкою кількох міністрів, ми зуміли добитися того, щоб до планів міністерств було включено необхідні для підготовки витрати і спокійно провели футбольний турнір Олімпіади.

— Це й стало початком вашого входження до бізнесової еліти?

— До «ЗовнішЕкспоБізнесу» довелося десяток років попрацювати в державних установах. Спочатку керівником тресту їдалень в Мінському районі Києва, потім заступником начальника управління громадського харчування міськвиконкому, далі — в Мінторзі, заступником начальника главку, по тому — заступником начальника головпостачу. Саме остання посада значною мірою визначила мою сьогоднішню долю, адже довелося бувати на багатьох виставках, спостерігати за їхньою роботою.

Зрозумів, що вже на перехідному періоді до ринкової економіки, виставочна діяльність має бути невіддільна від комерційної. На прикладі попередніх заходів, що проводилися на ВДНГ було зрозуміло, що виставка заради виставки — то лише «показуха». Саме тоді й зародилася ідея створити зовсім іншу, альтернативну «Укрекспо» при ТПП виставочну фірму, незалежну від жодної організації, яка б поставила цю роботу на міжнародний рівень.

— Але ж досвіду такої організації, знову ж таки, не було. Яку з ринкових структур ви взяли за основу?

— Саме в цей час я навчався у вищій школі менеджерів. Вивчав усі тонкощі менеджменту, організацію подібних фірм.

Самому довелося підбирати команду однодумців, шукати обладнання, транспорт для перевезення та спеціалістів для його установки.

Ми починали все з нуля. У кімнаті стояв лише один стіл і стілець. Зв'язавсь я з відомою югославською виставочною фірмою «Югославія публік». Почав працювати. На кілька днів з'їздив до партнерів. Там підібрав необхідне обладнання, конструкції, меблі і привіз до Києва підписаний контракт.

Через кілька місяців «ЗовнішЕкспоБізнес» провів першу презентацію. Відразу за нею — іще одну. А через місяць взялися за виставку, причому відразу першу міжнародну виставку товарів народного споживання. Зв'язалися з торгпредставниками, посольствами, консульствами, запросили взяти участь. У кінці 1991 року провели її. Усім учасникам виставка сподобалась. З'явилися постійні партнери, перший практичний досвід.

Крім виставочної діяльності, відразу почали займатися комерційною: проводили консультації щодо зовнішньоекономічної діяльності, підбирали для малих підприємств партнерів і «заклали фундамент» банку даних на українські та іноземні фірми.

Реалізували іще один свій задум, тобто продаж товарів без попереднього огляду, без виставок, за каталогом. До нас ніхто цього не робив. І прижився він, адже назва фірми гарантувала чесність угоди.

На початку 1992 року ми почали ознайомлювати товаровиробників України з торгівлею, вперше звели їх на квітневій виставці українських підприємців. Знову був успіх. І вирішили зробити виставку нетрадиційною.

— За півтора року діяльності у«ЗовнішЕкспоБізнесі» відбулося більше 30 міжнародних та регіональних виставок, десятки конгресів, ділових зустрічей, семінарів, презентацій. Більш як 800 іноземних фірм взяли участь у цих заходах. Кількість українських підприємств перевищила 2000.

Чи повернула фірма затрачені на її створення кошти?

— Знаєте, за кордоном подібним структурам дають мінімум два-три роки для того, щоб стати на ноги, а потім вимагають повернення боргів. Ми ж почали розраховуватися зі своїми засновниками вже після перших проведених заходів. А якщо врахувати, що за оренду платимо далеко не за державними розцінками, і що в ліквідованому «Зовнішекономбанку СРСР» зникли десятки тисяч зароблених нами доларів, і ми наполовину віддали борги, зумівши більш-менш обладнати свої приміщення, то роботу з впевненістю можу назвати задовільною.

А якщо згадати ще й більш як на мільйон доларів гуманітарну допомогу у вигляді ліків та медтехніки, яку залишили інофірми у 1992 році після участі у виставках, організованих «ЗовнішЕкспоБізнесом» і благодійницьку діяльність фірми, сміливо можна говорити про успіх.

— Здавалося, можна було б заспокоїтися, проводити заплановані на цей рік виставки і рахувати прибутки.

— Ні, ранувато, треба думати про майбутнє. Негайно створити допоміжні служби з оформленням доставки вантажів, візової підтримки, транспортування, зв'язку. Та й про розширення виставочних площ слід подумати. Турботи за турботами. І про власний автопарк, готель, ресторан час подбати. Солідні фірми на цьому тримаються. Бізнес—центру Києва бракує. Це наше завдання на найближчий час, як ланки Міністерства зовнішньоекономічних зв'язків.

А поки ми будемо постачати Україні такі необхідні столярні вироби: вікна, двері, стелі та інше — з пластмаси й алюмінію зарубіжного виробництва. Надаватимемо послуги у влаштуванні офісів, починаючи від дизайну та меблів і закінчуючи освітленням і квітами.

Розмову вів Андрій БОЄЧКО.

Актуально

ВІД САНКЦІЙ НЕ ПОТЕРПАТИ

Останнім часом південно-західний регіон України з відомих причин привертає до себе особливу увагу як керівництва республіки, так і її громадян. Придністровський конфлікт, який і по сьогодні не знайшов свого політичного вирішення, викликав чимало різнопланових проблем, а запровадженні віднедавна санкції ООН проти Сербії і Чорногорії відчутно вдарили по економіці цього району і по народному господарству країни в цілому.

Отож саме питанням, як, дотримуючись санкцій, зменшити викликані ними втрати української економіки, була присвячена поїздка до Ізмаїлу групи представників Верховної Ради, зацікавлених міністерств і відомств та прикордонних військ республіки на чолі з міністром закордонних справ України Анатолієм Зленком. В Ізмаїлі до київської делегації приєдналися керівництво Дунайського Українського пароплавства (ДУП) і група експертів ООН, які контролюють тут дотримання нашою країною згаданих санкцій. Символічно, що нарада проходила на теплоході «Україна», який належить ДУП і до подій у колишній Югославії виконував туристичні маршрути, заробляючи для України валюту. Нині комфортабельне судно через відомі причини стоїть на приколі в Ізмаїльському порту, а його господарі терплять збитки.

Відкриваючи нараду, А. Зленко закликав її учасників до інтенсивного обміну думками з тим, щоб спільними зусиллями виробити пропозиції для парламенту і уряду України щодо зменшення втрат республіки від санкцій. Розглядалося три аспекти: політичний (подальше дотримання Україною рішень ООН), економічний (відшкодування збитків, викликаних санкціями) та технічний (у наших дунайських портах нагромадилося багато вантажів, на які давно чекають у багатьох європейських країнах).

— Ембарго ООН проти Сербії і Чорногорії — один із політичних шляхів вирішення югославської кризи, — сказав після закінчення наради А. Зленко. — Україна і надалі чітко дотримуватиметься такого курсу, але при цьому ми не повинні заганяти в глухий кут українську економіку. На цій зустрічі вироблені пропозиції, які будуть запропоновані керівництву держави.

На думку одного із членів групи міжнародних експертів Д. Леманна, Україна має повне право порушити перед ООН питання про відшкодування збитків. І справді, економічний аспект, від якого залежить: чи зрушить «Україна» з приколу, безсумнівно найскладніший для розв'язання в тих умовах, що сьогодні склалися. Хтось може зауважити, що у цьому випадку той, хто тоне, повинен сам себе й рятувати. Це єдиний можливий вихід. На що інший теж резонно може зауважити: під лежачий камінь вода не потече. Важко і, мабуть, неможливо у випадку з Югославією знайти джерело компенсації збитків української економіки. Але необхідно порушувати це питання хоча б тому, щоб світ знав: наша держава жертвує своїми інтересами заради виконання резолюцій ООН, а отже достойна підтримки і пільгових умов під час, скажімо, укладення економічних угод і домовленостей. ведення зовнішньоекономічної діяльності.

Сергій ДАНИЛЕНКО.

Точка зору

«АБИ ТИХО БУЛО Й СТРІХА НЕ ГОРІЛА»

Мабуть, Білорусь за всіма параметрами найближча країна для України. Спільність території, культури, економічні характеристики і навіть чорнобильське лихо — спільне. Та очевидно, що ця 9-мільйонна слов'янська республіка залишається для нас ніби й не зовсім зрозумілою територією.

Ми звикли багато що сприймати через московську призму і зараз багато в чому оцінюємо дії Мінська за московськими стандартами. Хоча, звичайно, з першого погляду так логічніше: Білорусь — один з найближчих союзників Москви, за СНД стоїть горою, без вагань виводить зі своєї території ядерну зброю. Одне слово, Мінськ дає мало приводів Києву для серйозних роздумів щодо себе. Але для того, щоб краще зрозуміти, що ми робимо і які ми є, інколи буває дуже корисно поспостерігати за близьким сусідом.

Часом створюється враження, що для Росії було б просто за щастя, коли б Україна взяла собі за приклад білоруську лінію поведінки. І не лише для Росії. Після ратифікації Білоруссю договору СТАРТ-1 і в Америці, і в Європі редакційні статті багатьох провідних газет отак прямо й говорять: час, мовляв, Києву слідом за Мінськом піти. Але супердержави не враховують тут, як завжди, дещицю: Україна — не Білорусь, незважаючи на, здавалося б, таку очевидну близькість. Тут є нюанси і ми саме про них...

«Здобуття Білоруссю державного суверенітету наприкінці 1991 року було результатом не стільки політичного руху, підтримуваного усіма верствами населення, скільки неминучим наслідком розпаду Радянського Союзу» — такий висновок дослідження, що його провели в республіці вчені трьох економічних інститутів Німеччини. Чому так сталося в слов'янській республіці побіля західних кордонів СРСР? Цьому є сотні політичних та історичних причин. А сьогодні ми бачимо, що найпопулярніша політична течія в Білорусі — комуністична. Окрім того, зовсім недавно білоруський парламент без тіні сумніву офіційно зняв заборону на діяльність комуністів у своїй країні. Та, схоже, і без цього справа Леніна в Білорусі жила й перемагала увесь цей час. Як сказав один західний дипломат у Мінську: «Функції ЦК перемістилися до Ради Міністрів». Білоруський Прем'єр В'ячеслав Кебич, котрий перебуває на своєму посту вже кілька років, зміг зосередити у своїх руках величезну владу. На думку багатьох спостерігачів, спікер білоруського парламенту і формальний глава держави Станіслав Шушкевич насправді відіграє швидше декоративну роль, аніж має реальну владу, і закликаний створювати в очах міжнародної громадськості образ «освіченої і демократичної Білорусі».

Тим часом Кебич міцно тримає руку на пульсі суспільного життя в республіці: закрито 8-й опозиційний телеканал, ведуть кілька кримінальних справ проти депутатів різних рівнів. Справ, які сміливо можна назвати політичними, оскільки депутати звинувачували вищих чиновників виконавчої влади у фінансових зловживаннях. Уряд тримає під контролем видання всіх основних газет в республіці і різко реагує на будь-який вияв інакомислення.

Білоруські вулиці та поведінка громадян незалежної республіки до болю нагадують дещо уже напівзабуте — добре, сите, «застійне». Не видно комерційних ларків та яскравої реклами — супутників ділової активності. На увесь півторамільйонний Мінськ — один приватний ресторан, куди заборонено заходити в джинсах. А з почуттям національної свідомості мені доводилося стикатися двічі — в магазині та ресторані, коли грубіянили чистою російською мовою. Білоруське телебачення змогло навіть перевершити наше рідне за рівнем сірості та закомплексованості. А депутати парламенту, сказавши щось різке, якось одразу втягують голову в плечі і, ніби жартома, згадують про КДБ.

Білоруські лідери постійно підкреслюють, що рівень життя в їхній республіці дещо вищий, ніж у сусідів. Середня зарплата по Білорусі — близько 9 тисяч рублів, і в магазинах, особливо в глибинці, ще можна зустріти відносно велику кількість продуктів. На цьому, мабуть, усі переваги закінчуються. Хоча в Білорусі ще зовсім серйозно лічать копійки, та країна за грудень — січень впритул наблизилася до гіперінфляції. На масло, борошно, цукор, крупи, горілку, бензин введено карткову систему. Та це зовсім не гарантує, що ви зможете купити те ж масло чи цукор. В останні місяці в магазинах стало багато менше молока та м'яса. А тут ще з 1 березня значно зросли ціни на свинину та масло. Незважаючи на те, що на дотації сільському господарству йде до 20 відсотків бюджету, колгоспникам стає невигідним відвантажувати продукцію в міста. Проте уряд і надалі має намір давати дотації сільсьвиробникам, підкреслюючи при цьому важливий соціальний бік даної проблеми.

Загалом про народ у Білорусі прийнято турбуватися. У плані бюджету на поточний рік передбачено, що 60 відсотків має піти на соціальні потреби. Кажучи нормальною мовою, це означає, що економіка Білорусі в цьому році кульгатиме на всі чотири ноги, оскільки ще жодна країна світу, навіть із «соціалістично орієнтованою економікою», не змогла витрачати на соціальні потреби більшу частину бюджетних надходжень, не збільшуючи дефіцит шляхом неконтрольованого випуску грошової маси.

Благо, тепер Білорусі є що випускати. Уже півроку в республіці поряд з рублями функціонує власна квазівалюта, яку в народі називають «зайчиками». Курс «зайчика» до рубля в готівковому обігові встановлено 1:10, але в безготівкових торгових операціях білоруський рубль нижче російського через менший білоруський експорт.

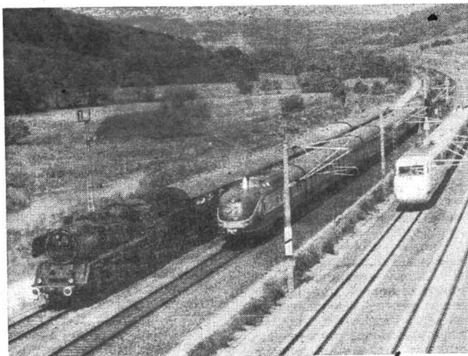
Олександр ТКАЧЕНКО.

(Закінчення буде).

Еволюція

УСЬОМУ ПОТРІБЕН ХАЗЯЇН

Сьогодні нікого не здивуєш технічним прогресом, який охопив усі сфери промисловості та невпинно просувається уперед. Не кажучи вже про таку невід'ємну сферу людської діяльності, як транспорт. Буквально «на очах» паровоз перетворився на тепловоз, а той, у свою чергу, — на найшвидкісний засіб пересування залізницею (на знімку). Єдине, що протягом усієї цієї еволюції залишається незмінним, так це рейки. Ніхто їх поки що не зібрався переробити. А хазяїн потрібен... І тому, мабуть, федеральний уряд Німеччини вирішив за умови великої нерентабельності залізниць реконструювати, а згодом і приватизувати усю мережу залізничного транспорту в країні.

А як у них!

ЗАКОЛОСИТЬСЯ ХЛІБ В ПУСТЕЛІ

Цього року на заклик Президента Ніязова Туркменистан має намір зробити «прорив у галузі виробництва зерна». Мета — позбавитися зовнішніх поставок цього товару, спочатку частково, а до 1995 року — повністю.

Спекотний клімат пустелі, на жаль, не сприяє росту і дозріванню хліба. Місцеві хлібороби намагаються розв'язати проблему з допомогою добору стійких до посухи сортів. З України сюди прибули «Спартанка» і «Скіф'янка», а з Аргентини ось-ось доставлять перші десять мішків насіння білої пшениці.

На нещодавній нараді працівників агропрому Сапармурат Ніязов закликав не забувати і досягнень предків у галузі селекції. Він відзначив, що ще сім тисяч років тому на території Туркменистану вирощували місцевий сорт «Ак-бугдай», що дійшов і до наших днів. Президент закликав у цьому році більше засіяти насіння саме цього сорту, запевнивши, що «немає такої культури, котра не родила б на туркменській землі».

Варто зазначити, що досі значну частину потреб Туркменистану в хлібі задовольняла Україна.

Амангельди НЕПЕСОВ.

Ашгабат.

Візити

БУЛИ Б ХОРОШІ ПРОЕКТИ

Успішною назвав свою робочу поїздку по чотирьох країнах Західної Європи—Німеччині, Франції, Бельгії, Великобританії—Прем'єр-міністр Киргизстану Турсунбек Чингишев. У ході її він мав зустрічі з представниками Європарламенту, Комісії європейських співтовариств, різних банків, концернів і фірм.

З Комісією європейських співтовариств досягнута домовленість про надання Киргизстанові кредиту на 20 мільйонів екю, в рахунок якого Захід поставить до республіки медикаменти. Т. Чингишев відверто зізнався, що довкола цього кредиту йшли суперечки. Справа в тому, що його обіцяли республіці ще минулого року, причому більший — 32 мільйони екю. До того ж, були поставлені жорсткі умови: повернути все за три роки при 9-процентних річних. Тепер удалося домовитися про вигідніші для Бішкека умови.

Два великі банки Великобританії погодилися надати кредити під розвиток гірничої справи, сільського господарства, середнього та дрібного підприємництва, телекомунікацій. Гроші британські банкіри пообіцяли твердо. Аби тільки були хороші проекти.

Під час візиту було досягнуто й інших вигідних для Киргизстану домовленостей. Усе питання тепер у тому, наскільки швидко вони спрацюють. Адже кризовий стан економіки республіки вимагає невідкладних фінансових вливань.

Євген ДЕНИСЕНКО.

Бішкек.

Отакої!

ПОВЕРНУЛИ ЧЕСНЕ ІМ'Я

Американка Неллі Мітчелл була настільки ображена публікацією в газеті «Сан», що подала позов до федерального окружного суду Сент-Луїса.

«Сан» надрукувала на видному місці фотографію Мітчелл, але текст запевнював читачів, що перед ними — 101-річна австралійка. Більше того: у статті стверджувалося, що «в цьому віці вона завагітніла». Мабуть, саме ця обставина і змусила американку піти на рішучу реабілітацію свого доброго імені, щоб уникнути перешіптування сусідів, котрі досі з повагою ставилися до 96-річної жінки.

Служителі Феміди увійшли в «трагедію» Мітчелл, зобов'язавши газету сплатити потерпілій штраф у розмірі 850 тисяч доларів.

Повертаючись до надрукованого

АВАНТЮРА — НЕ ДЛЯ БУКОВИНЦІВ

23 лютого в чернівецькій газеті «Буковина» опубліковано листа громадянина Румунії, в якому йдеться про підготовку державного перевороту в Молдові, причетність до цього румунських спецслужб, які, як переконує невідомий автор, вербують також молодь Буковини для можливого використання їх у терористичних акціях з метою дестабілізації міждержавних зв'язків Молдови та її міжнародної ізоляції (про реакцію громадськості Молдови на цю публікацію йшлося в інформації С. Чалої з Кишинева — «Голос України» за 10 березня).

Оприлюднені буковинською газетою факти коментує начальник Чернівецького управління СБУ Микола КУШНІР:

— Наявні в управлінні СБ України матеріали не дають підстави звинувачувати офіційні урядові структури Республіки Румунія в підривній діяльності проти України й підготовці окремих громадян нашої держави до терористичної діяльності.

Однак деякі радикальні політичні кола сусідньої держави, причетні до створення й діяльності таких громадських організацій, як «За Бессарабію і Буковину», «Буковина», «Союз буковинських румун», «Ліга 16» та інші, організовують і здійснюють акції, котрі можна кваліфікувати як втручання у внутрішні справи України. Ідеться, головним чином, про спроби розпалити серед наших громадян уніоністські настрої та українофобство. В окремих випадках вони виголошують неприховані територіальні претензії на окремі частини території України, спроби на свій лад трактувати історичне минуле й сьогодення Буковини. Ці сили мають на меті підшукати не лише прихильників, а й провідників своїх ідей серед населення області.

Аналогічні дії простежуються з боку Християнсько-демократичного фронту Молдови. Окремі публікації в засобах масової інформації, що їх вони контролюють, — відверто антиукраїнські, а часом і наклепницькі, спрямовані на розпалювання національного протистояння між людьми, котрі десятиліттями жили й живуть між собою в мирі і злагоді.

Враховуючи серйозність фактів, викладених у газетних публікаціях, Чернівецьке управління Служби безпеки здійснює конкретні заходи щодо глибокої їх перевірки. І лише згодом можна з упевненістю дати відповідь на запитання: що це — перестороги людини, котра зацікавлена, як і всі ми, в тому, щоб сусіди жили мирно, чи такий собі витвір буйної людської фантазії?

Зараз же можу сказати читачам одне — управління СБУ як один із підрозділів української спецслужби зробить усе, щоб не допустити втягування наших громадян до якихось політичних авантюр, не дозволить наражати на небезпеку їхні життя заради чиїхось примх чим би вони не виправдувалися.

Віктор ВАРЕНИК.

Експрес-інформація

ЗА ДАНИМИ РОЗВІДКИ

У Гудауті працює група найманих офіцерів російської армії, яка планує і координує всі бойові дії абхазьких формувань. Члени групи одержують платню доларами. Про це, посилаючись на дані розвідки, повідомив військовий радник головнокомандуючого збройними силами Грузії Чиковані. Згідно з його заявою, ця група підготувала проект плану захоплення всієї території Абхазії. Для здійснення таких намірів російські війська планують додатково підтягнути артилерію, повітряно-десантні підрозділи, бронетехніку. У бойових діях, сказав Чиковані, братимуть участь особи абхазької, російської та інших національностей, а також найманці турецького походження.

ЗАКІНЧИВСЯ ТРЕТІЙ ДЕНЬ

перебування командуючого силами ООН у Боснії і Герцеговині французького генерала Ф. Морійона у блокованому місті Сребрениці. Мусульманське населення цього анклаву не дозволяє йому виїхати без виконання низки умов. Воно, зокрема, вимагає евакуювати поранених, відкрити шлях черговому гуманітарному конвою, зупинити сербський наступ на Сребреницю. Військові представники ООН заявили, що мусульмани погоджуються відпустити командуючого з міста лише після початку виконання цих умов.

У КИТАЇ КОМУНІСТИ ПРИ ВЛАДІ...

КНР має намір твердо дотримуватися своєї соціально-економічної системи, заявив прем'єр Держради КНР Лі Пен на сесії Всекитайських зборів народних представників, яка відкрилася учора в Пекіні. Китайський лідер із задоволенням відзначив той факт, що, як і раніше, КНР залишається під керівництвом компартії, незважаючи на «продемократичні протести» в самій країні і крах міжнародного комуністичного руху. На порядку денному сесії китайського парламенту — дебати з питань економічних реформ, нові призначення в керівництві країни.

...А В КИРГИЗСТАНІ ЛИШЕ ПОЧИНАЮТЬ ЗА НЕЇ БОРОТИСЯ

Ухваливши статут і програму, партія комуністів Киргизстану завершила свій з'їзд, що проходив у Бішкеку. Головою центрального виконавчого комітету партії обрано Дж. Аманбаєва. На форумі комуністи також прийняли рішення розпочати конституційну боротьбу за владу.

З ПРОХАННЯМ ДО АВТОРИТЕТІВ

Про свій намір звернутися до Китаю, Росії та інших держав, що підписали Договір про нерозповсюдження ядерної зброї, з проханням переконати керівництво Північної Кореї переглянути рішення щодо неучасті КНДР у цьому договорі оголосив Президент Республіки Корея Кім Єн Сам. На думку південнокорейського лідера, рішення Пхеньяна вийти зі складу учасників згаданого договору гідне засудження з боку світового співтовариства. При цьому Кім Єн Сам наголосив, що не бажає міжнародної ізоляції Північної Кореї і страждань її народу.

АКТИВІЗУВАТИ ПОСЕРЕДНИЦЬКІ ЗУСИЛЛЯ

Завершився офіційний візит до Франції Президента Вірменії Л. Тер-Петросяна. Виступаючи на прес-конференції, він відзначив, що під час переговорів з французькою стороною робив акцент на активізації участі світового співтовариства і Франції зокрема у посередницьких зусиллях з врегулювання конфлікту в Нагірному Карабасі. Одним з найважливіших результатів візиту Л. Тер-Петросяна до Парижа стало підписання Договору про солідарність, дружбу і співробітництво між Вірменією та Францією.

За повідомленнями наших власних кореспондентів та зарубіжних інформагентств.

Офіційні зустрічі

НЕ НА МІСЯЦІ, А НА СТОЛІТТЯ

10—11 березня цього року відбувся візит до Києва державного секретаря з політичних питань міністерства оборони Угорської Республіки доктора Ласло Сендреї. Він — член парламенту від правлячого Угорського Демократичного Форуму, юрист за фахом, член парламентської комісії з питань оборони. На посаді держсекретаря — з лютого цього року. Під час візиту в Україну Л. Сендреї провів переговори з першим заступником міністра оборони України І. Біжаном, з головою Комісії ВР України з питань оборони й національної безпеки В. Лемешем. Про це Л. Сендреї й розповів нашому кореспондентові.

— Пане Сендреї, стало відомо, що візит до Києва — це ваш перший візит за кордон на новій посаді. Це що, збіг обставин?

— Ні, це зроблено свідомо. Для Угорщини важливі всі закордонні контакти, але Схід посідає особливе місце. Ми вважаємо Україну нашим основним партнером і про це говоримо керівникам України. Наше співробітництво — не на тижні чи місяці, а на століття.

— Яка конкретна мета вашого візиту?

— Він, звичайно, стосується військового співробітництва, військової дипломатії, обміну й закупівлі деяких видів озброєння. У світі це звичайна справа — торгівля зброєю, а угорська армія озброєна в основному радянською зброєю, і її стан залежить від співробітництва з вами.

— Ці питання й були предметом переговорів?

— Їх торкалися, але головна мета переговорів — не ці питання, а обгрунтування, поглиблення наших зв'язків на всіх рівнях. В першу чергу політичних.

— Як відомо, Україна проголосила себе позаблоковою нейтральною державою, і сьогодні у нас тривають розмови, що вона зробила це поспішно. Чи не заважає цей статус україно-угорському співробітництву?

— Україна — надто велика держава, щоб ми давали їй поради, її рішення для нас — це свята внутрішня справа України, яку ми поважаємо. А таке рішення України в Угорщині сприйняли з симпатією, і нашому співробітництву воно не заважає.

— 5 березня цього року відбулися перші парламентські слухання з питань ратифікації Верховною Радою України Договору СТАРТ-1 і приєднання України до Договору про нерозповсюдження ядерної зброї, і вони показали, що Україна може це зробити, але в статусі шостої ядерної держави світу. Ваше ставлення до такого розвитку подій? Угорщина готова до сусідства з ядерною державою?

— Я думаю, що це буде перехідний період, бо ваш Президент, наскільки я пам'ятаю, заявив, що Україна знищить свою ядерну зброю, коли всі витрати на цю справу будуть компенсовані. Ліквідація атомної зброї коштує дорого, і ми це розуміємо. Як розуміємо й те, що сьогодні невідомо, хто компенсуватиме витрати. Але в перспективі, я переконаний, Україна буде без'ядерною державою.

— Пане Сендреї, ви вперше в Україні?

— В Україні вже був, але в Києві вперше.

— І які ваші враження?

— Якби я був Шевченком, то зміг би розповісти про це багато краще. Але я вважаю, що Київ — це ідеальна і дуже красива столиця держави. Він розташований на такому місці, що краще й не вигадаєш. Чудове місто.

Після розмови з Л. Сендреї звернувся за коментарем до генерал-полковника І. Біжана. Він сказав:

— Я можу тільки підтвердити слова мого колеги. Справді, наше співробітництво у військових, військово-політичних галузях розвивається нормально на засадах, закладених угодами, які підписав міністр оборони України К. Морозов під час візиту до Угорщини в березні минулого року. Сьогодні триває саме конкретизація напрямів співробітництва, наприклад, навчання офіцерів з Угорщини в Україні, ремонт військової техніки і озброєння, взаємне постачання запчастин до військової техніки і, зокрема, така гуманна проблема, яку порушив наш угорський колега Ласло Сендреї. Вони хотіли б відшукати в Україні поховання угорських солдатів, які загинули під час другої світової війни. Безумовно, ми зробимо все можливе, щоб допомогти. Ми знаходимо повне взаєморозуміння.

Підготував **Володимир СКАЧКО.**

У парламентах світу

З КОНСТИТУЦІЄЮ СЛІД ПОКВАПИТИСЯ

Буде Молдова республікою президентською чи парламентською? Це питання, мабуть, було основним у парламентських дебатах щодо проекту нової Конституції.

У ньому, зокрема, гарантом незалежності держави названо Президента. Він і зобов'язаний буде слідкувати за тим, щоб Основний Закон республіки виконувався. Крім того, проект надає йому ряд інших повноважень. Наприклад, право вирішального голосу при призначенні голови Кабінету міністрів, Генерального прокурора. Президент може оголосити, у разі потреби, загальну мобілізацію чи розпустити парламент. Правда, останнє можливо лише за консультаціями з президією вищого законодавчого органу і головами парламентських комісій.

Можливості у Президента більш ніж широкі. Так вважає опозиційна парламентська меншість. Розмірковують приблизно так: усе це може собі дозволити лише розвинена демократична держава, де можливість диктатури виключена.

Тому ряд депутатів, в основному прихильників Народного фронту Молдови, запропонували вилучити з проекту Конституції статті, що стосуються президентської влади. За їх думкою, єдино прийнятний статус Молдовської держави — парламентська республіка.

У той же час депутати з так званої групи підтримки Президента роблять ставку саме на сильну президентську владу. Вважають, що лише вона здатна вивести країну з глибокої політичної та економічної кризи. Спроби створити такого собі мутанта, за словами депутата Лебедєва, котрий виражає погляди цієї групи парламентаріїв, ні до чого доброго не приведуть. Мабуть, єдине, з чим згоден сьогодні весь парламент Молдови, це те, що Верховна Рада потребує реорганізації і має стати професійною. Число парламентаріїв не повинно перебільшувати 95—100 чоловік. Вибори до верховного органу влади необхідно проводити на міжпарламентській основі.

Не всі розбіжності усунено, та й кілька днів обговорення не могли б заповнити усі білі плями у новому зводі законів. Після прийняття проекту в першому читанні подальшу долю його буде вирішувати народ. Спочатку буде всенародне обговорення, а потім референдум, строки якого поки що не встановлено. Але парламент вважає, що, враховуючи складну громадсько-політичну обстановку в Молдові, необхідно поквапитися з прийняттям Конституції. Та чи буде референдум загальним? Придністров'я і гагаузький південь вже заявили, що не будуть брати в ньому участь...

Світлана ЧАЛА.
Кишинів.

Справи карні

НА ГРУНТІ ОСОБИСТОЇ ПОМСТИ

Увечері 10 березня в під'їзді власного будинку було вбито прокурора міста Тбілісі Михайла Курдадзе. Вбивство було здійснене у момент, коли він повертався з університету, де читав лекції.

Як заявив генеральний прокурор Грузії Тедо Нінідзе, убивця — молодик — всадив у Курдадзе з близької відстані 5 куль з пістолета Макарова і зник з місця злочину на автомобілі «Жигулі» темного кольору без номерних знаків. Мотиви злочину, за словами генерального прокурора, ще не відомі, провадиться слідство. Органи правопорядку Грузії звернулися до населення з проханням допомогти у розслідуванні цього злочину. За достовірну інформацію обіцяно солідну винагороду.

М. Курдадзе останніми роками обіймав посаду прокурора Тбілісі і мав репутацію людини, лояльної до всіх режимів, які існували за цей час у Грузії. З його санкцій у свій час було заарештовано багато активістів політичної опозиції. Однак слідчі органи вважають: є велика ймовірність того, що вбивство здійснене на грунті особистої помсти.

Бесік БАРАТЕЛІ.
Тбілісі.

Культура: резонанс

«СТО ГРІХІВ» НАЦІОНАЛЬНОЇ ОПЕРИ,

або Як деякі професори уміють напустити туману

Саме таке враження склалося у мене, коли я прочитав статтю Олени Зінькевич «Національна опера: фантом чи реальність?» («Голос України», 23 січня 1993 року)

Перший і найбільший «гріх», на думку авторки, полягає в тому, що київській опері присвоєно звання «національна». І як би О. Зінькевич не завуальовувала, але в неї викликає роздратування ця назва. Воно й дивного нічого немає, бо слово «національний» протягом десятиліть в основному своєму значенні було у нас дискредитоване. То десь там, за кордоном, могла бути «національна свідомість», «національний театр», «національна галерея», а у нас, українців, тільки національна форма, але, боронь, Боже, не зміст! Тому ще й зараз воно викликає у декого негативні емоції: бачите, українці усвідомили, що вони рівноправна нація, і заявили про це світові. Навіть свій Національний театр мають.

Звісно, то право кожного з'ясовувати значення того чи того слова, але звідки така недоброзичливість? Та ще й звинувачення на адресу адміністрації театру, яка нібито домоглася цієї назви, залишивши позаду решту театрів України (нехитрий старий прийом — пересварити театри між собою). А зневажливе порівняння Національної опери з мильною бульбашкою? Звичайно, новий статус (якому, до речі, всього три місяці) зобов'язує багато до чого. Але звідки в авторки така впевненість, що у нас немає ні пошуку, ні бажання докорінно поліпшити справу?

Навпаки, ми пов'язуємо свій новий статус з пошуком, із збагаченням репертуару. Як з національної, так і зі світової класики.

Скажу відразу: колективові Національної опери сьогодні неймовірно важко. Адже «болячки» в театрі нашаровувалися десятиліттями. То хіба їх можна «вилікувати» за рік-півтора. Проте критики, зокрема, й О. Зінькевич, цього не хочуть розуміти. Чи вдають, наче не розуміють.

Дивує й таке. Перелічуючи негативні прояви у нашому театральному мистецтві (а їх, до речі, набагато більше, ніж вказала О. Зінькевич), авторка «забуває» зробити одне суттєве уточнення. Тобто, сказати, що вони закладалися всім попереднім ходом суспільно-політичного життя. І насамперед його заідеологізованістю, жорстко регламентованим репертуаром, одноликим добором кадрів — за більшовицьким принципом «відданості справі партії», ставлення до нашого національного мистецтва як до чогось другорядного. Зокрема, для закордонних гастролей добиралися які завгодно опери, тільки не українські.

Не менш дивним є міркування О. Зінькевич стосовно «убивства жанру», тобто опери. До речі, думки про занепад опери як жанру не нові — вони з'являються в світовій пресі з перших днів народження опери. Звісно, можуть бути спади й піднесення в оперному мистецтві, можуть шанувати його ширші й вужчі верстви населення, але воно не вмирає і ніколи не вмре.

А ось шановна професорка стверджує, що жанр «убивають» самі театри, бо, мовляв, не ставлять опер сучасних композиторів. Отак собі — не ставлять і гата, як кажуть у нас, на Буковині.

Це, м'яко кажучи, не відповідає дійсності. До опер сучасних композиторів наш театр звертається постійно. Досить назвати «Загибель ескадри», «Мамаї», «Альпійська балада» В. Губаренка, «Молода гвардія», «Розвідник Зорге», «Північна Двіна» Ю. Мейтуса, «Арсенал», «Милана», «Ярослав Мудрий», «Шевченко» Г. Майбороди, «Перша весна» Г. Жуковського, «Іркутська історія», «Тихий Дон» І. Дзержинського, «Прапороносці» О. Білаша, «Перша любов» О. Тактакішвілі... Як бачимо, більшість з цих опер написані не тільки сучасними композиторами, але й про сучасність. На жаль, вони не витримали випробування часом. Зрозуміло, не театр, а хтось інший вимагав від композиторів відверто кон'юнктурних творів. Були затрачені великі кошти, час, зусилля усього колективу, але вистави не залишилися в сьогоднішньому репертуарі.

Якщо додати до цього переліку і балети, поставлені в нашому театрі за творами сучасних композиторів, то Національну оперу аж ніяк не можна звинувачувати в ігноруванні сучасного репертуару. Бо і зараз ідуть вистави «Золотий обруч» Б. Лятошинського, «Катерина Ізмайлова» Д. Шостаковича, «Наймичка» М. Вериківського, «Ольга» Є. Станковича, «Легенда про любов» А. Мелікова, театр працює над балетами О. Костіна «Русалонька» і Є. Станковича «Різдвяна ніч», над оперою-балетом О. Костіна «Оргія» (за Л. Українкою).

Твір Є. Станковича «Цвіт папороті», згадуваний у статті, в даний час у роботі Народного хору, для якого композитор якраз і написав його. Зате балет Є. Станковича «Різдвяна ніч» опрацьовується балетною трупою нашого театру, як згадувалося вище. Оперу композитора В. Кирейка «Лісова пісня» ми не ставимо цоки що з прозаїчної причини — в репертуарі вже є балет «Лісова пісня» М. Скорульського, а дві вистави на одну тему — чи доцільно мати в репертуарі? Тим паче, що в Україні шість оперних театрів.

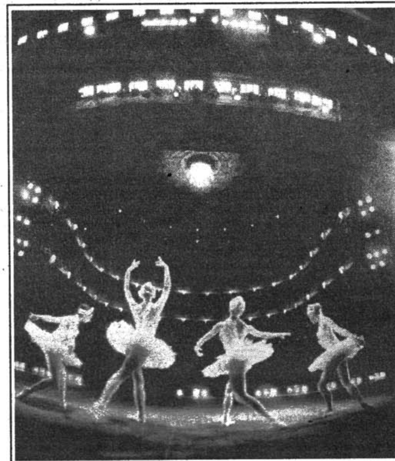
Паралельно з «Гайдамаками» О. Білаша колектив працює над оперою «Купало» А. Вахнянина, вперше узятої до репертуару нашого театру. Звернулися ми також до твору композитора з діаспори А. Рудницького «Анна Ярославна», яку будемо ставити найближчим часом.

Скажу відверто: ми зацікавлені, щоб сучасні композитори писали нові опери та балети, чекаємо на них. Але хочемо мати не пересічні, не сіро-невиразні твори, а яскраві, мистецько-вартісні.

Розпочалася робота над великими полотнами світової класики — оперою Дж. Верді «Набукко» та постановкою ще одного популярного твору цього ж композитора «Травіати». Перша опера ще не йшла у нас, друга потребує нової постановки. До речі, постановку «Набукко» здійснить режисер, запрошений із Франції. Обидві прем'єри відбудуться цього року.

У близькій перспективі є задум поставити оперу забутого українського композитора Д. Січинського «Бранка Роксолана», а також опери, які були спеціально написані для Київського оперного театру — «Рогнеда» Сєрова та «Аскольдова могила» Верстовського. У цьому ж списку є і «Майська ніч» М. Римського-Корсакова на українську тематику з прекрасною музикою і яскравим відображенням України.

Дивно, але О. Зінькевич, либонь, і не цікавилася нашою афішою. Авторка статті подала викривлену картину. Так, за її словами, крім «Наталки Полтавки», «Запорожця за Дунаєм», «Тараса Бульби», українських опер більш немає. Та давайте подивимося хоча б афішу за січень 1993 року. Крім названих трьох опер, є ще дві, написаних українськими композиторами — «Золотий обруч» Б. Лятошинського і «Наймичка» М. Вериківського. Можна було б згадати й оперу «Сорочинський ярмарок» на українську тематику М. Мусоргського, прем'єра якої відбулася весною 1992 року. Цими виставами наш репертуар збагатився за останні два роки. Отже, чи така вже байдужа до репертуару Національна опера, яку такими чорними барвами змалювала О. Зінькевич?

Напустивши словесного туману, авторка явно хоче нав'язати читачеві негативну думку про наш театр. До речі, звинувачувати, що опера «ліниво існує» — це просто злісне критиканство. Чи сприятиме це відродженню національного мистецтва? А, може, хтось якраз у цьому і не зацікавлений?

Певне місце в статті відведене оперній режисурі, її проблемам. Поставивши кілька риторичних запитань, на які за правилами ораторського мистецтва відповідь не потрібна (обгрунтовано відповідати важко), авторка береться за характеристику режисерської роботи в оперних театрах. Щоправда, в поле її зору потрапили тільки львівська та київська опери. Нищівну критику одержала постановка львівського режисера Ф. Стригуна «Украденого щастя» Ю. Мейтуса. Я міг би повірити у всі «гріхи» цієї режисерської роботи, якби не був присутній на самій виставі. І мені, й іншим митцям, які слухали оперу, вона сподобалася. Це була чи не найкраща вистава фестивалю.

Основний закид про «неймовірну нудоту», яка нібито віє зі сцени, «нудний, тягучий темпоритм» — це індивідуальне сприйняття авторки. Адже темп оперної дії залежить від музики, від розуміння ситуації композитором і його передачею цього в музиці. Там, де вона бачить «нудоту», інші — ліризм і журливість, якими перейнято багато сцен цієї талановито написаної опери.

Хочу зупинитися й на окремому епізоді опери «Тарас Бульба», поставленої в Національному театрі, так розписаному в статті О. Зінькевич. Мовляв, «Настя чомусь не кидається до них (синів, які приїхали), а спочатку обговорює цю подію з сусідками». І ось сини «мнуться біля порога», чекають поки виговориться мати. Але як треба дивитися виставу, щоб не побачити на сцені те, що там відбувається. За музичною драматургією, Настя, чекаючи синів, розповідає про своїх «соколят» жінкам. Вбігають дівчата і сповіщають, що хлопці вже йдуть. І враз змінюється темпоритм музики, змінюється вся атмосфера на сцені. З великою радістю кидається мати до синів.

Своє зауваження щодо цієї сцени авторка або написала з чужих слів, або їй знову захотілося навести туману, ще раз використати улюблений критиканський квач. Про те, що оперу можна ставити будь-як і що «вивезе» музика та спів, ми вже чули «в одкровеннях» режисерів, які прийшли в оперу з драматичних театрів і не мають музичної освіти. А оперна режисура залежить насамперед від музичної драматургії, грунтується на тому, щоб провести сценічну дію відповідно до закладеної в музиці фабули і таким чином найповніше розкрити задум автора. Театральне дійство, за яке так ратує авторка, випливає з музики, а не прикрашається нею. Воно існує в суворих рамках музичного темпу. І буває, що коли б хотілося увести якийсь епізод, навіть умотивований дією, але не закладений в музиці, цього зробити не можна. Режисери драматичних театрів у цьому аспекті значно вільніші.

Бачення ж — як втілити задум автора на сцені — може бути різним. Режисура взагалі досить індивідуальна справа. Вона залежить від філософського кредо, знань, особистого відчуття і сприйняття драматургії твору, фантазії постановника.

Справжня, професійна критика має відштовхуватися не від того, подобається чи не подобається щось критикові, а від того, відповідає чи не відповідає драматичне вирішення музичної концепції вистави. Якраз тут авторці статті зраджує професіоналізм.

Не всім може подобатися, скажімо, модернізація постановок класичних опер, внесення в них елементів музичного шоу, як це зараз практикується деякими режисерами на Заході і навіть у нас. Але вони мають право на своє бачення спектаклю.

Дотримання ж традицій драматургії класичних опер має право на існування. Хіба збереження традицій — це консерватизм?

Щодо закидів стосовно етнографізму, то тут також не все однозначно. Бо все, що сприяє ширшому, глибшому розкриттю сюжету, має бути використане у виставі. Ті блискітки народних звичаїв, побуту, що подаються у спектаклі про минуле, про сторінки нашої історії, розраховані передусім не тільки на глядачів, але й на глибинність розкриття теми, музики, до якої композитора надихало наше героїчне минуле, глибока й широка душа народу. Наш глядач уже давно відірвався від своїх народних традицій. І тому, що знищувалася національна культура, і тому, що час іде, відбуваються зміни в суспільному житті. Побачити на сцені прадавнє весілля, учту чи козацькі ігри — то ціле одкровення...

Прикро вражають міркування О. Зінькевич і про речі, далекі від мистецтва. Скажімо, про те, що виною всіх «гріхів» нашого театру є постанова уряду України, де зазначено: фінансування Національної опери здійснювати за рахунок асигнувань з державного бюджету. Це, на її думку, дозволяє театру «ліниво існувати». Дивно, але хіба не знає професор О. Зінькевич, що у світі нема жодного оперного театру, який жив би без дотацій держави. Власне, як і консерваторія, в якій працює критик. А чи знає О. Зінькевич, що провідні актори нашого театру вже кидають його і від'їжджають за кордон, шукаючи кращої (по суті, справедливої) оплати за свою нелегку працю? Отож припинити державне фінансування оперних театрів — це означає закрити їх взагалі. Чи може дозволити собі такий крок країна з великими культурними традиціями, а тим більше та, яка пішла шляхом національного відродження? Хіба може про таке говорити людина, яка хоч трохи розуміється у специфіці оперного мистецтва?

Вся стаття О. Зінькевич нагадує хмару густого туману, щоб задурманити читача, показати, що ніякої Національної опери нема та й бути не може. У статті штучно і зумисне зміщуються акценти, замовчуються очевидні факти поступу національної культури і робиться спроба голобельним ударом завдати втрат тим, хто хоче щось робити для розвитку Національної опери.

Адміністрація й художнє керівництво театру добре знають вади театру, більшість яких перейшли до нас у «спадок» ще з минулих років. Це, насамперед, «розхитані» спектаклі, режисери-постановники яких давно відійшли від роботи. Нам конче треба «омолодити» вистави, які потрібні в репертуарі («Трубадур», «Дон Карлос» Дж.Верді, «Борис Годунов» М. Мусоргського та інші), але для цього необхідний час.

Стикаємося й з іншими болючими проблемами, однією з яких є, наприклад, проблема молодих співаків. Їх театр не може запрошувати з інших міст, бо не має можливості забезпечити житлом.

Ще раз кажу: у нас є помилки, є складнощі. Але ми тільки починаємо працювати в незалежній Україні і для України. Тільки починаємо. І не треба нас відразу бити голоблею, як це зробила О. Зінькевич.

Дмитро ГНАТЮК,
головний режисер Національної опери,
професор, народний артист України.

Депутати дивилися в небо

Військо

Як іде розбудова Збройних Сил України, яка ситуація сьогодні у військах, наскільки вони боєздатні? Ці питання цікавили групу народних депутатів України, членів постійної Комісії з питань оборони та державної безпеки на чолі з її головою В.Лемішем, які нещодавно побували у Старокостянтинівській авіадивізії.

Відбулася предметна розмова парламентаріїв з офіцерами щодо проблем підвищення боєготовності частини. Зі свого боку пілоти цікавилися питаннями об'єднання військово-повітряних сил з військами протиповітряної оборони, забезпечення житлом, майбутнім скороченням особового складу Збройних Сил. Гостро стояло питання про постачання пального. Бо пілоти, як птахи, мусять літати, а не стирати підошви об асфальт. Лише за такої умови не втрачатиметься бойова виучка. Йшлося й про якнайшвидшу заміну символіки на бойових машинах. Авіатори з прикрістю повідомляли, що лише один літак у їхній частині має на крилах атрибути державності України. На решті — зірки неіснуючої держави. «Тож у якій армії ми служимо? — запитували офіцери парламентаріїв. — Наче б і нічого особливого, але ж неприємно».

Біди, проблеми... Вони сьогодні постійні наші супутники. Та хоч би як там не було, а всупереч усякій скруті, військові пілоти готові до захисту мирного неба України. У цьому переконалися представники Верховної Ради, стежачи за показовими польотами. Перехоплювало подих від того, що творили у небі аси 5-ої повітряної армії — мертві петлі, спіралі, ножі, вісімки... Чого там тільки не було! Витончену майстерність продемонстрували підполковники Анатолій Бодров та Олександр Головань. Останній здивував не лише нас. Минулого року під час перебування у Старокостянтинові військовиків США він мав надзвичайний успіх у своїх колег. Американські повітряні аси змушені були визнати: «Не дай, Боже, зустрітися з таким противником у небі».

Депутати залишилися задоволені. «В усякому разі, — зазначив В.Леміш, — ми переконалися, що особовий склад Старокостянтинівського гарнізону серйозно і відповідально ставиться до професійної підготовки. Висока боєготовність льотчиків не підлягає сумніву».

Надія ПАКУЛЬКО.

Хмельницька область.

Право

СПЕКТР нашого життя за останні роки поповнився ще одним негативним явищем — валютництвом. Людей, здебільшого молодих, з пачками банкнот доларів, німецьких марок, угорських форинтів, іншої валюти, а токож наших рідних купонокарбованців можна бачити на ринках, вулицях, у під'їздах, починаючи з віддалених сіл й аж до Хрещатика. Один тримає їх у руках, інший прищепив шпилькою до лацкану піджака, а ще хтось кладе біля себе стенд із взірцями банкнот і написом встановленого ним самим курсу — продаю за стільки, купую за стільки.

Чесних трудівників це, природно, обурює. Адже скільки треба попрацювати за зміну за верстатом, щоб отримати зарплату, яка є мізером проти того, що вигендлює отакий молодик на базарі, не внісши найменшої частки до загальносуспільного добробуту.

Врешті, сиплються докори на адресу правоохоронних органів: чому з цим миряться, чому не присікають? Лунають вимоги й зверху, особливо до міліції та прокуратури: боріться, притягайте до відповідальності. Але, пробачте, як боротися, на підставі чого? Закликати до високої свідомості? Та це вже, мабуть, ми проходили. Притягати до відповідальності за яким законом? Так, Верховна Рада України в червні 1992 року після дискусій і обговорень залишила в Кримінальному кодексі ст. 80, дещо змінивши її порівняно з тією, яка була чинна раніше. Тут записано, що операції з валютними цінностями, які порушують порядок, встановлений чинним законодавством, караються... досить суворо. Стаття ніби є, але вся сіль у тому, що досі не встановлено, що заборонено, за що можна притягати до відповідальності. За юридичною термінологією стаття ця бланкетна, відсильна. Виносячи звинувачення, слідчий мусить зазначити, що винуватець вчинив дії, які заборонені таким-то законом. Інакше ніякий суд не зможе засудити людину, а якщо засудить, то це не суд.

Стаття 80 Кримінального кодексу України мертва, застосувати її правоохоронні органи не можуть. Більше того, якщо раніше ст. 80 передбачала відповідальність за порушення правил про валютні операції, а також спекуляцію валютними цінностями або валютними паперами, то в редакції (не можу сказати чинної, бо вона не діє) новоприйнятої статті Кримінального кодексу України спекуляцію валютними цінностями взагалі чомусь вилучено.

Правда, залишається адміністративне покарання за скуповування, продаж, обмін, спекуляцію, використання в невиликих розмірах іноземної валюти для платежу, передбачене ст. 162 Кодексу України «Про адміністративні правопорушення». Не можна сказати, що Верховна Рада України про цю статтю забула, її підкоригували ще у червні 1992 року. Підкоригували в тому плані, що адміністративне покарання настає, якщо вартість предмета незаконної операції не перевищує одного офіційно встановленого мінімального розміру заробітної плати, тобто на сьогодні 4600 карбованців, замість 25.

А з чим стикаємося на практиці? Затримують працівники міліції на ринку в Берегові мешканця міста Хмельницького Віктора Власюка під час маніпуляцій з валютою і вилучають в нього 61 тисячу угорських форинтів, 250 американських доларів, 100 російських рублів та 11 тисяч українських карбованців. Тут же затримали Золтана Паулика з Берегового, 1971 року народження, сторожа школи-інтернату. При ньому — 1 мільйон купонокарбованців, 15 тисяч угорських форинтів, 231 долар США і 50 німецьких марок. Спитати б: звідки вони в нього, хіба міг цей 22-річний сторож заробити їх чесним трудом? А притягати згаданих осіб і їм подібних до відповідальності за чинним законодавством не можна. От якби валюти у них для спекуляції було на суму до 4600 карбованців, вони відповідали б в адміністративному порядку. Коли ж сума більша — не відповідають взагалі. Де ж, вибачайте, здоровий глузд?

Є вже й рекетири, котрі «спеціалізуються» на валютниках: з кожного по 15 доларів на день, незалежно — виручив той щось чи ні. Так розростається ця злоякісна пухлина.

Зневірившись в українських ерзац-грошах, на ринку теж починають продавати товар за валюту, оплату різних послуг вимагають у тій же ВКВ. Якщо вже хлинула інвалюта до нас, то потрібно надати їй відповідне спрямування. Зиск з цього повинні мати не новоявлені нувориші, а держава. Потрібні обмінні пункти, контори, як у всіх цивілізованих країнах.

Діють магазини, де товар продають за валюту, в газетах є оголошення про продаж речей, машин, будинків за ВКВ. А від правоохоронних органів вимагають присікати. Судячи з усього, прагнемо ринку, реформ, але час оглянутися — що є на добро, а що веде до розпаду моральних устоїв держави.

Іван ІВАШКОВИЧ,
прокурор Берегівського району,
радник юстиції.

Закарпатська область

Історія

Перевтілення «під бандерівців»

УВАЖНИЙ читач, можливо, пам'ятає, що в матеріалі «Не даймо нас роз'єднати» («Голос України» від 12 січня) повідомлялося, зокрема, й про те, що в повоєнні роки чекісти часто перевдягалися «під бандерівців», робили всілякі чорні діла і цим створювали невигідну для національно-визвольного руху громадську думку.

Чимало читачів намагалися спростувати цю побіжну інформацію. Вони одностайно доводили, що такого не могло бути через те, що такого не могло бути ніколи. Проте надійшов ще один лист. На цей раз від людини, яка нічого не доводила, а просто розповіла випадок зі свого життя.

«Було це влітку 1946 року. Два хлопці із сусіднього села Курів тодішнього Більшівцівського району навідалися до нашого села, а саме до Володимира Леськіва, в гостину. Погулявши в нас, вони запросили Леськіва, а також мене та Полікарпа Костіва в гості до свого села.

Леськів запріг своїх коней у фіру (тоді в нас, слава Богу, колгоспів іще не було), і ми майнули в гості. Біля одного хутірця нам перепинила путь група бандерівців. Було їх чоловік до десяти з автоматами, з «дегтярьовим». На головах — мазепинки з тризубами, за поясами — шнури.

Вони дали нам команду злізти з фіри, покотом лягти на полі один від одного на відстані п'ять-шість метрів.Навпроти нас ліг за «дегтярем» один з бандитів. Почалися допит та обшук. У нашого супутника з Курова знайшли комсомольський квиток. Хлопця зразу ж підняли, накинули на шию шнурок, підвели до черешні край дороги, кінець мотузки перекинули через гілляку і почали потроху підтягати догори. Підтягують, зазирають у вічі і допитуються, хто його записав до ВЛКСМ. Він же відповідав, що добровільно вступив до комсомолу.

Не знаю, скільки б це все могло ще тривати і чим би закінчилось, якби до Костіва раптом не підійшов бандерівець, який перед цим лежав недалеко від мене. Він запитав Полікарпа, де той працює. Костів відповів: у винищувальному батальйоні. Тоді бандерівець спитав, а хто йому дав зброю. І тут Костів відповів:

— Хіба ви, товаришу Вінников, не знаєте товариша Будникова?

А Будников на ту пору був начальником міліції Бурштинського району.

Тут наші «бандерівці» враз переродилися. Зірвали зашморг з шиї комсомольця, а нам наказали сідати на фіру та й поганяти до села.

Проте на цьому не скінчилося. Така сама банда в такому самому спорядженні зимової ночі вже 1947 року заїхала в селі Озерянах до Степана Моцного. Наказали йому, щоб дав їсти й пити. Господар дав, мовчки дивуючись із того. Бо «нічні хлопці» (так у нас називали повстанців) ніколи не вимагали, а тільки просили дати повечеряти чи ще чогось. Хлопці напилися, наїлися і звеліли господареві збиратися. Посадили його на сани і, поки доїхали до Бурштина (а це тільки п'ять кілометрів), так збили невдаху, що він і дух спустив.

Таких випадків було чимало, та за плином часу не все утрималося в пам'яті.

Але й на цьому не кінець. Волею долі колишній мій «знайомець» Вінников став головою у моєму селі Поділля Бурштинського району. Я вчився тоді у Львові, тому з ним майже не зустрічався. Але мої друзі П. Костів та В. Леськів зосталися працювати в колгоспі. Костів — трактористом, а Леськів — їздовим.І ось одного разу на обжинках чи за якоїсь іншої оказії Костів сидів за чаркою поряд з Вінниковим. З п'яного розуму він нагадав голові про його колишнє перевтілення в бандерівця. Вінников витріщився на нього, а потім узяв за барки, притягнув до себе й ледь чутно прошипів:

— Якщо хочеш жити, мовчи...

Колишній мешканець села Поділля колишнього Бурштинського (тепер Галицького) району

Євстахій АДАМІВ.

Снятин Івано-Франківської області».

Ось вам і «не може бути», шановні добродії. На жаль, усе це було — і залякували, і вішали, і розстрілювали. Старалися навзаєм — і чекісти, і бандерівці. А хто потерпав? Гречкосії. Особливо молодь. Повстанці нищили її тоді, коли не виявляли в неї високої національної свідомості, а натомість бачили зраду; чекісти — тоді, коли спостерігали конкретні вияви співчуття національній ідеї та небажання йти стрункими колонами до комунізму. Це була трагедія народу, який хотів жити й любити свою Україну так, як може й уміє, а його змушували ходити по струнці, натягнутій московськими вождями.

Тимчасом «маскарад» влаштовували тільки чекісти. А це безневинним заняттям не назвеш. У цій вакханалії підступності будь-який мирний мешканець з найвиваженішою політичною орієнтацією або й взагалі без неї не був застрахований від кривавої розправи чекістів чи «нічних хлопців».

Проте не можна ці дві політичні сили ставити на один щабель. Адже це різні сили. Повстанці, хто б і що б про них не казав, були споконвічними мешканцями тих місць і відстоювали свої — місцеві, українські інтереси на власній території, аж ніяк не зазіхаючи ні на Росію, ні на якісь інші держави, тоді як чекісти і вся озброєна рать, організовані ВКП(б), відстоювали інтереси червоної імперії, що пригноблювала Україну. І не тільки її.

Роки «маскараду» давно минули, айсберг НКВС-КДБ дещо зменшився, тепер він прагне загубитися серед хвиль незатишного житейського моря. А тому є сенс і далі розповідати читацькому загалові про різні «художества» опричників XX століття у західних областях України. Якщо, зрозуміло, ще зосталися свідки колишніх чекістських «перевтілень».

Борис СИДОРЕНКО.

Formula

КОРПОРАЦІЯ ІТО

О-ЛЯ-ЛЯ! ТАКОГО ЕЩЕ НЕ БЫЛО!

Украинская Академия информационных технологий приглашает:

ОЧЕНЬ ПЕРСОНАЛЬНО!

БИЗНЕСМЕНОВ, РУКОВОДИТЕЛЕЙ, ФИНАНСИСТОВ НА УСКОРЕННЫЕ КУРСЫ.

За 6 дней - прочные навыки пользования персональным компьютером, факсом, ксероксом, мультифункциональным телефоном.

ЗАНЯТИЯ - ИНДИВИДУАЛЬНЫЕ (1 слушатель - 1 преподаватель)

ПРОГРАММА и ГРАФИК - по согласованию

УСЛОВИЯ - КОМФОРТНЫЕ

ЗВОНИТЕ НЕ ОТКЛАДЫВАЯ: (044) 434-07-65 (с 9 до 13)

Самая лучшая бухгалтерская компьютерная система

FinExpert™

версия 3.01

- Только система *FinExpert*™ полностью автоматизирует учет валютных операций и может вести неограниченное количество валют.
- Только система *FinExpert*™ выполняет экономическое моделирование и прогнозирование.
- Только система *FinExpert*™ позволяет независимо вести учет на разных компьютерах с последующим обменом информацией.

Полная автоматизация всех разделов бухучета и изготовления всех отчетных документов. Исключительная адаптируемость к законодательству, Вашим пожеланиям и специфике. Возможность создания пользователем новых приложений в системе (отчетных форм, баз данных, модулей для статистического анализа и т.п) и любая модификация существующих. Гарантийное обслуживание, бесплатное получение новых версий, обучение пользователей, адаптация к Вашей фирме, участие в семинарах входит в стоимость.

Поставляется конвертор для перехода к *FinExpert*™ от «Финансов без проблем 2.•»

Тел. в Киеве: (044) 441-97-47, 441-96-10. Факс (044) 443-0889

FinExpert™ - торговая марка фирмы IDM Ltd Co.

E-Mail: Sol@Direkt.Kiev.ua

Formula

Итальянская фирма осуществляет поставку, шеф-монтаж и гарантийный сервис оборудования для

MULTI GROUP

РЕСТОРАНОВ,
БАРОВ,
КАФЕ,
ГОСТИНИЦ.

Консультации, проспекты по адресу: Киев, Крещатик 5, 3-й этаж.

229 - 30 - 57, 228 - 85 - 21

FINCO®

Финансовая компания «Финко»

(Российская Федерация, Москва)

оказывает помощь украинским фирмам и предприятиям в быстром переводе платежей из Украины в Россию за пять банковских дней по курсу 1,75 крб. : 1,00 руб.

Минимальная сумма 1 000 000 карбованцев.

Телефон представителя в Киеве: (044) 432-84-83

Український концерн спільних підприємств

Наші рішення — Вашим проблемам

Тел.: (044) 212-48-65.

Факс: (044) 212-40-87.

Go west!

ICT GmbH

Международные перевозки

Европа, Азия, Америка

Дюссельдорф/Нойс:		Киев:
Tel	02131/92490	(044) 224.49.80
Fax	02131/924950	(044) 224.49.80
Telex	8517622 ICT D	631201 ICT

Макет «AVIZO-Киев» ©

ОРГАНІЗАЦІЯ КУПИТЬ у необмеженій кількості ЦУКОР, ЖИР ЯЛОВИЧИЙ, СВИНЯЧИЙ, ОЛІЮ, МАСЛО ТВАРИННЕ, БОРОШНО ПШЕНИЧНЕ, СОЄВЕ, СОНЯШНИКОВЕ.

Телефони в Одесі: (0482) 24-88-45, 32-60-13.

Факс: (0482) 22-87-33.

Ви бажаєте мати справу з професіоналами!

Фірма «БАЛАНС» гарантує вам це. Ми підтверджуємо свою готовність закупити на умовах постачальника великі оптові партії плодоовочевої та рибної консервації, соків, томатної пасти, алкогольних напоїв (у т. ч. вино в цистернах), сухої бакалії.

Розглянемо пропозиції щодо інвестування сільськогосподарського виробництва з подальшою реалізацією товару.

Шукаємо комерційних представників в обласних центрах України.

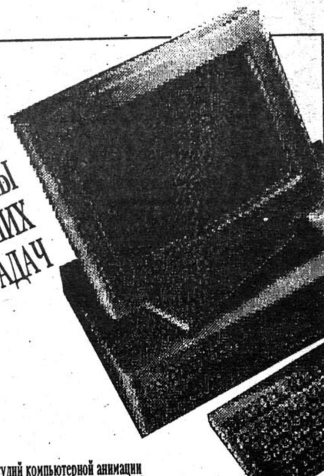
Телефони у Львові: (0322) 72-26-19, 74-40-02.

Факс: (0322) 72-27-76.

НАДЕЖНОСТЬ И КАЧЕСТВО

Рабочие станции i486/50, Hauppauge™ 4860™
Сетевые комплексы под ключ, на базе Novell NetWare™ v.3.11,2.20
Многотерминальные системы на базе ОС SCO Open Desktop™ 2.0
Системы автоматизированного проектирования, планшетные и рулонные плоттеры
Профессиональные издательские системы: сканеры HP ScanJet IIc,
принтеры HP LaserJet 4, мониторы 17" 19", руссифицированная версия Aldus PageMaker™ v.4.0

КОМПЬЮТЕРНЫЕ СИСТЕМЫ ДЛЯ ВАШИХ ЗАДАЧ

WESCOM

310046, Харьков, ул.Пожарского 2/10
Тел.(0572) 94-76-01, 95-96-74, 93-40-75, 94-16-58
Факс (0572) 94-35-73, 94-16-58

Фирма WESCOM,Inc. производит поставку и установку оборудования для телецентров и студий, систем кабельного телевидения, студий компьютерной анимации

Фирма «Перлит продакшн, ЛТД» реализует
«ЮРИДИЧЕСКИЙ СПРАВОЧНИК ПРЕДПРИНИМАТЕЛЯ»
Справки по тел. 417-71-06.

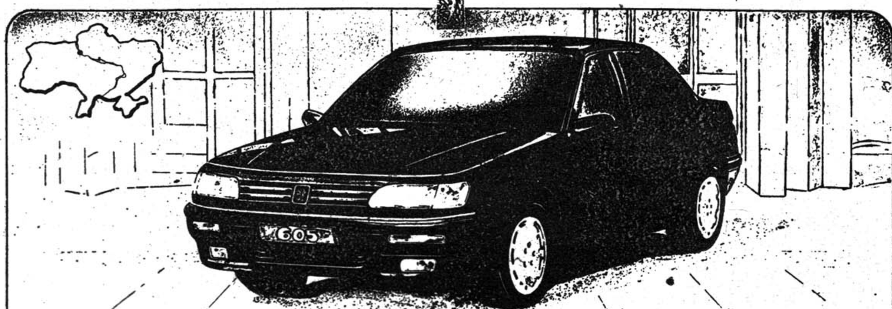
АКУМУЛЯТОРИ

Фірма здійснює оптові та дрібнооптові поставки зі складу акумуляторів до автомобілів (за безготівковим розрахунком).
252148, м. Київ, а/с 39.
Тел. (044) 476-70-11.

РЕАЛІЗУЄМО

шоколад, каву, какао-порошок.

Телефон: 245-40-33.

ПЕЖО – ДОСВІД ДОРІГ УСЬОГО СВІТУ!

Багаторазові переможці ралі «Париж — Дакар» автомобілі «ПЕЖО» довели свою міцність, надійність та економічність і свій престиж повсюди — від пісків Сахари до автострад Америки.

Автомобілі «ПЕЖО» від офіційного імпортера «ІЛТА Київ» — це гарантія та фірмовий сервіс.

Двигун — дизельний чи карбюраторний, додаткове обладнання, колір — на Ваш вибір.

Про умови продажу і сервісу Ви дізнаєтесь, завітавши до нашого офісу за адресою:

Київ-10, вул. Січневого повстання 11-А
тел. 290-40-33, 290-42-48, 290-42-70
факс 290-42-74

PEUGEOT ilta KIEV OFFICIAL IMPORTER

Работа без погрешности

Производственное объединение БЕЛВАР (бывшее МПО им. Ленина) -- это 40-летний опыт производства сервисной и профессиональной радиоизмерительной аппаратуры мирового уровня.

Напишите нам, и в течение самого короткого времени Вы станете обладателем любых типов
- **осциллографов,**
- **цифровых вольтметров и мультиметров,**
- **бытовых и профессиональных дозиметров и радиометров.**

Гарантийное обслуживание в течение 1 года в любой точке бывшего СССР.

Приглашаем к сотрудничеству дистрибьютеров и агентов

220600 г.Минск, пр. Ф.Скорины, 58
Телетайп: 252140 ОЛЬХА,
Факс: (0172) 310-689
Контактные телефоны: (0172) 399-442, 333-660, 399-743

Самые низкие цены и самый высокий технический уровень в СНГ

Фирма
КАМБИО

"ФИРМА "КАМБИО"
осуществляет:
-- торговлю кредитно-финансовыми ресурсами;
-- посредническую деятельность по выпуску и обращению ценных бумаг на фондовом рынке Украины;
-- весь комплекс услуг по приватизации и акционированию предприятий.

☎ в г. Киеве: (044) 221-75-71, 221-75-57.

ДО УВАГИ КЕРІВНИКІВ СТРАХОВИХ КОМПАНІЙ!

ПАНОВЕ!

З 1 лютого 1993 року до ваших послуг ПЕРЕСТРАХОВНИЙ ФОНД КОРПОРАЦІЇ АСКО.

Уперше в Україні вам надається можливість безпечно й вигідно розмістити практично будь-які обсяги відповідальності.

На сьогодні нами вже створено й випробувано нормативно-методологічну базу, що дає змогу швидко й ефективно здійснювати операції перестрахування з мінімальними затратами часу.

Страховим компаніям, які не мають спеціалістів і достатнього досвіду роботи, ми допоможемо в організації перестраховної діяльності (навчання персоналу, проведення семінарів тощо).

Ми проведемо для вас експертну оцінку під час прийняття на ризик.

До ваших послуг увесь нагромаджений досвід та фінансова могутність корпорації АСКО.

МИ ВІДКРИТІ ДЛЯ СПІВРОБІТНИЦТВА!
УКРАЇНСЬКИЙ ЦЕНТР ПЕРЕСТРАХУВАННЯ АСКО ЗНАХОДИТЬСЯ В ДОНЕЦЬКУ.

НАША АДРЕСА: 340114, м. Донецьк, вул. Університетська, 80.
ТЕЛЕФОНИ: (8-0622) 55-44-95
(8-0622) 90-37-07
ФАКС: (8-0622) 90-37-07.

Організація реалізує зі складу в м. Києві:

автомобілі ГАЗ-31029, ВАЗ-21063

ГАЗ-3307 (бортові, вантажо-пасажирські таксі, промтоварні та ізотермічні автофургони)

кузови до автомобілів ГАЗ-3307

автобуси ПАЗ-3205 (в експорному виконанні).

Придбає партію автомобілів ВАЗ, ГАЗ, «Москвич», «Таврія».

Телефони: 263-70-11, 268-35-38.

Чемпіонат країни з футболу. Вища ліга. 16 тур.

«Кривбас» — «Металург». 0:2. 10000 глядачів. Суддя Мельничук (Сімферополь). Голи: Мущинка (15, 17).

«Верес» — «Нива». 0:0. 8000 глядачів. Суддя Татулян (Київ).

«Шахтар» — «Карпати». 0:0. 6500 глядачів. Суддя Бавикін (Харків).

«Металіст» — «Буковина». 1:0. 8000 глядачів. Суддя Стоян (Алчевськ). Гол: Кандауров (4).

«Таврія» — «Кремінь». 2:0. 2500 глядачів. Суддя Безуглий (Луцьк). Голи: Гайдаш (47), Шевченко (62, з пенальті).

«Торпедо» — «Зоря-МАЛС». 1:0. 8000 глядачів. Суддя Шевченко (Київ). Гол: Ралюченко (29).

«Дніпро» — «Волинь». 2:0. 5500 глядачів. Суддя Грисьо (Львів) Голи: Коновалов (33, 60).

«Динамо» — «Чорноморець» 1:0. 9500 глядачів. Суддя Авдиш (Сімферополь). Гол: Леоненко (9, з пенальті).

	В	Н	П	М	О
Дніпро	10	4	2	29—11	24
Шахтар	8	6	2	25—11	22
Динамо	8	6	2	20—8	22
Буковина	7	4	5	18—8	18
Металіст	7	4	5	24—18	18
Чорноморець	7	3	6	21—21	17
Таврія	7	3	6	16—17	17
Металург	6	5	5	21—18	17
Карпати	5	6	5	20—20	16
Волинь	6	3	7	19—27	15
Кривбас	5	4	7	15—21	14
Торпедо	4	4	8	16—19	12
Верес	4	3	9	15—25	11
Зоря-МАЛС	4	3	9	11—27	11
Нива	3	5	8	8—12	11
Кремінь	3	5	8	9—24	11

СНІГ ФУТБОЛУ — НЕ ТОВАРИШ...

Отже, зимову футбольну сплячку порушено, ігри національного чемпіонату поновлено. Вища ліга, мов довжелезний потяг, повільно рушила від перону перерви до станції призначення. Рух поїзда, зрозуміло, згодом неодмінно прискориться. Але вже тепер хочеться поділитися першими враженнями від побаченого і почутого.

На жаль, не можна сказати, щоб стартові матчі другого кола викликали особливий інтерес у болільників. На восьми матчах побувало лише 58 тисяч глядачів. Зрозуміло, ще холодно, поля засніжені. На Україні тільки в Києві, Харкові і Тернополі можна підігрівати газони. Таке буде згодом ще і в Івано-Франківську. Втім, без систем підігрівання ми не обійдемося, якщо серйозно збираємося пристати до європейського варіанту проведення чемпіонатів.

Лідер змагання «Дніпро» здобув чергову перемогу. Хоча успіх прийшов до нього в нелегкій боротьбі. Волиняни чинили цілком пристойний опір. Однак атаки господарів були і гостріші, і наполегливіші, і продуманіші.

Скориставшись тим, що «Шахтар» удома задовольнився нічиєю з «Карпатами», донеччан тут же за очками наздогнали кияни.

Про їхній матч з одеситами скажу окремо. По-перше, здивував його такий пізній початок (19.00) вихідного дня. З цієї причини, переконаний, на трибуни Республіканського стадіону не дійшло кілька тисяч глядачів. Бо кому, скажіть, у холоднечу, та ще й проти ночі, закортить їхати на матч, якщо телебачення транслюватиме його напряму?

— А вдень світило сонечко, було тепліше, — зауважив головний тренер національної збірної країни Олег Базилевич, який особливо уважно стежив за подіями, бо серед учасників поєдинку були й кандидати до його команди. На Олега Петровича побачене не справило великого враження.

— Кияни, як і личить господарям, були дещо активніші, — прокоментував він. — Однак вони практично не прагнули до організації проникаючих атак, не загострювали ситуацію спрямованими передачами вперед. Натомість було багато зайвої роботи і пасів. Одесити діяли іще гірше...

Віктор БРАНИЦЬКИЙ.

НА ЗНІМКУ: фрагмент поєдинку «Динамо» — «Чорноморець». З м'ячем одесит Юрій Сак.

Фото Олександра КЛИМЕНКА.

Художня гімнастика

ВІКТОРІЯ — ТО ПЕРЕМОГА

Другий міжнародний турнір Кубок Дерюгіної зібрав спортсменок Угорщини, Німеччини, Італії, Канади, Китаю, Польщі, США, Фінляндії, Чехії, Японії та України.

Українська школа художньої гімнастики має світову славу. Тому і на помості Київського палацу спорту царювали наші грації — вихованки «Школи Дерюгіних».

У багатоборстві весь п'єдестал пошани був українським. 18-річна Вікторія Яні з Одеси, яка ось уже кілька років освоює найвищу майстерність під керуванням Альбіни Миколаївни та Ірини Іванівни Дерюгіних, підтвердила, що недарма носить таке ім'я. Вікторія здобула перемогу.

Друге місце дісталося одеситці Олені Вітриченко, а третє — кримчанці Катерині Серебрянській.

До шістки найсильніших увійшли також: Ленка Олєглова (Чехія), Мадонна Гімотея (Канада), Хана Лайхо (Фінляндія).

Вікторія Яні виграла й змагання у вправах з обручем та м'ячем, Олена Вітриченко була найсильнішою у вправах з булавами та стрічкою.

Це яскраве свято відбулося великою мірою завдяки «Фонду Юрія Дєточкіна» (президент, відомий актор Іннокентій Смоктуновський), що при київському акціонерному товаристві «Меркурій» (президент Семен Юфа).

Журналісти і болільники пам'ятають, як на минулорічних змаганнях гімнасток опікала фірма «Довіра». Чому ж цього разу її не було серед спонсорів?

— Я прекрасно ставлюсь до Сергія Кичигіна,— відповіла на це запитання на прес-конференції Ірина Дерюгіна.— Свято минулого року було організовано чудово. «Довіра» зробила багато для цього. Але наступного дня після завершення турніру С. Кичигін сказав, щоб ми повернули всі гроші, які вони спершу спонсорували,— два мільйони карбованців і ще півтора зверху. І ми їх повернули. От і все...

Микола МОВЧАН.

НА ЗНІМКАХ: на помості Вікторія Яні; у багатоборстві весь п'єдестал пошани був український: Катерина Серебрянська, Вікторія Яні та Олена Вітриченко; учасниця Олімпіади в Барселоні Мадонна Гімотея з Канади користувалась найбільшою увагою серед любителів автографів.

Фото Олександра КЛИМЕНКА.

НАКИДАЛИ МІШОК ШАЙБ

У Любляні (Словенія) триває чемпіонат світу з хокею по групі С. Українські парубки на старті влаштували собі справжні розваги. Збірну Кореї наші хокеїсти перемогли — 16:1, а команду Бельгії — 37:2. Побажаємо землякам подальших успіхів.

Телебачення

СЕРЕДА 17 березня

І ПРОГРАМА УТ

7.00 З сьомої до восьмої.
8.00 Свічадо.
8.50 Молодіжна студія. «Українська красуня-93».
10.05 Село і люди.
10.50 Я. Сібеліус. Симфонія 1.
11.40 Шкільний екран. 9 кл. Світова література. Поезія О. Пушкіна в музиці.
12.25 УТН.
12.35 Багатосерійний худ. телефільм «Бодетаун». 78 серія.
16.00 УТН.
16.10 У весняному хороводі.
16.25 Наук.-поп. фільм «Врубель у Києві».
16.45 Бористен.
17.20 «І святе, і грішне».
17.50 Прем'єра док. телефільму «Фантазії пана Леоніда» («Укртелефільм», «Укрвідео»).
18.10 «Слов'янське коло». Сторінки фольклорного фестивалю. Частина 1.
19.00 УТН.
19.20 «В гостях у композитора». Юлію Мейтусу — 90.
19.45 За і проти.
20.15 Концерт заслуженої артистки України Лілії Сандулеси.
20.45 На добраніч, діти!
21.00 УТН.
21.20 Спорткур'єр.
21.35 Акценти.
21.50 Живе слово.
22.20 Авансцена. Два портрети. Т. Яценко.
23.05 Худ. телефільм «Театральний сезон».
0.10 УТН.

І КАНАЛ «ОСТАНКІНО»

8.00 Новини.
8.20 Мультфільм.
8.45 Прем'єра худ. телефільму «Просто Марія» (Мексика).
9.30 «А далі — океан...». Хронік-док. телефільм.
10.50 Прес-експрес.
11.00 Новини
11.20 «Випробувачі». Худ. телефільм.
12.50 Прем'єра худ. телефільму «Що буде, те буде». 1 серія.
14.00 Новини
14.25 Телемікст.
15.10 Блокнот.
15.15 «Лікар Айболить». Мультфільм. 5 і 6 серії.
15.35 В. Дев'ятов у програмі «Росія в пісні, музиці, танці».
15.55 Прем'єра мультфільму «Літаючий будинок». 5 серія (США).
16.25 Телеканал «Останкіно» представляє програму «Кращі часи» із циклу «Кроки назустріч».
16.50 Технодром.
17.00 Новини.
17.25 «Червоний квадрат». «Нижегородський експеримент. Один сімох не чекає». Передача 2.
17.50 Погода.
17.55 Виступ Г. Горюнова і Російського національного симфонічного оркестру під керуванням М. Плетньова.
18.05 Прем'єра худ. телефільму «Просто Марія» (Мексика).
18.50 Театральний роман.
19.40 Вечірня казка.
19.52 Реклама.
20.00 Новини.
20.40 ТБ-версія.
21.20 Футбол. Ліга чемпіонів. «Олімпік» (Франція) — ЦСКА (Росія).
23.20 Новини.
23.40 Футбол. Ліга чемпіонів.

ІІ ПРОГРАМА УТ, КАНАЛ «РОСІЯ»

8.50 Музичний екзамен.
9.50 Паралелі.
10.05 Вустами маляти.
10.40 Телекросворд.
11.05 Худ. телефільм «Санта-Барбара». 143 серія.
11.55 Пілігрим.
12.40 Селянське питання.
13.00 Вісті.
13.25 Кінооко. «Рудольф Нурієв як він є».
14.45 «Караван». Телеальманах.
15.15 Сигнал.
15.30 Там-там новини.
15.45 Студія «Рост». «Красні дівиці».
16.15 ТрансРосефір.
17.00 Християнська програма.
17.30 Свято кожного дня.
17.40 Муз. фільм «Сад божественних пісень».
18.00 На сьомій сесії Верховної Ради України.
18.55 Київська панорама.
19.25 На сьомій сесії Верховної Ради України.
21.05 Прем'єра худ. телефільму «Санта-Барбара». 144 серія.
21.55 На сьомій сесії Верховної Ради України.

СТУДІЯ «ТЕТ-А-ТЕТ»

14.00 Мультфільми.
14.10 Худ. фільм «Останнє відоме місце проживання».
19.00 Мультфільм.
19.10 Худ. фільм «Повернення резидента».
21.25 Відеомузика.
21.40 Худ. фільм «Дзеркало».

ГОЛОС УКРАЇНИ

ЗАСНОВНИК — ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ з 1 січня 1991 року.

Головний редактор Сергій ПРАВДЕНКО.

РЕДКОЛЕГІЯ: Анатолій ГОРЛОВ, перший заступник головного редактора; Олександр БІЛИК, заступник головного редактора; Володимир КРАСНОДЕМСЬКИЙ, завідуючий відділом гуманітарних проблем; Борис СИДОРЕНКО, заступник головного редактора; Анатолій СОЛОНСЬКИЙ, редактор відділу кореспондентської мережі; Віталій СУДДЯ, відповідальний секретар.

Адреса редакції: 252047, Київ-47, вул. Нестерова, 4.

ТЕЛЕФОНИ: для довідок — 441-89-61; 441-89-46; телефакс — 224-72-54; відділ реклами — 441-89-34, 441-89-44.

Рукописів не повертаємо.

Листування з читачами — тільки на сторінках газети.

☆ Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій.

☆ За точність викладених фактів відповідальність несе автор.

Газета виходить 5 разів на тиждень (крім неділі й понеділка) українською і російською мовами.

Індекс 60955.

Загальний тираж 814907

Комбінат друку видавництва «Преса України». 252047, Київ-47, проспект Перемоги, 50.

1 2 3 4 5 6 7 8 9

Зам. 0311048.